

**BALATONFÖLDVÁRI TÖBBCÉLÚ KISTÉRSÉGI TÁRSULÁS KÖZ-
OKTATÁSI FELADAT-ELLÁTÁSI,
INTÉZMÉNYHÁLÓZAT-MŰKÖDTETÉSI INTÉZKEDÉSI
TERVÉNEK FELÜLVIZSGÁLATA**

2008-2012.

Készítette:

Petrin László
Kőröshegy Község Önkormányzatának
jegyzője

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezető	4
1.1. A közoktatási feladat-ellátási, intézményhálózat-működtetési intézkedési terv célja	7
1.2 A minőségirányítási program lehetőségei	15
2. Helyzetelemzés	17
2.1 A kistérség földrajzi elhelyezkedése, népessége, településszerkezete	17
2.2 Alapvető gazdasági, társadalmi folyamatok a kistérségben	18
2.3 Demográfiai tendenciák a kistérségben	19
2.4 A közoktatási feladatellátás jellemzői a kistérségben	21
2.4.1 A bölcsődei és óvodai feladatellátás jellemzői, intézményi szervezeti keretei	23
2.4.2 Épületállomány, infrastrukturális felszereltség	27
2.4.3 Programkínálat	28
2.4.4 Az általános iskolai nevelés-oktatás, alapfokú művészetoktatás jellemzői, intézményi keretei	29
2.4.5 Épületállomány, infrastrukturális felszereltség	39
2.4.6 Programkínálat	40
2.4.7 Pedagógiai szakszolgálat a kistérségben	41
2.4.8 Pedagógiai szakmai szolgáltatás a kistérségbe	42
3. A közoktatás területén megfogalmazott szervezési, fejlesztési irányok	43
3.1 Kitekintés a közoktatást érintő 2006.- és 2007. évi törvényi változásokra	43
3.2 Az Országos Közoktatási Értékelési és Vizsgaközpont (OKÉV) Dél- Dunántúli régióra vonatkozó közoktatás-fejlesztési stratégiája	47
3.3 A közoktatási feladat-ellátás kistérségi pedagógiai-szakmai megújításának lehetséges irányai	49
3.4 Javaslatok a kistérségi intézménystruktúra fejlesztésére vonatkozóan	54
3.4.1 Az intézmények fenntartója a Balatonföldvári Többcélú Kistérségi Társulás, szervezeti integráció nélkül	56
3.4.2 Mikro-térségi központokban kialakított intézményi integráció a Kistérségi társulás által alapított többcélú intézmények fenntartásával	58

3.4.3 Mikro-térségi központokban kialakított intézményi integráció, alapítók és fenntartók a településiönkormányzatok társulásai	60
3.4.4 Kistérségi integrált nevelési és oktatási intézmény alapítása, fenntartó a Balatonföldvári Többcélú Kistérségi Társulás	60
3.4.5 Pedagógiai szakszolgálat	61
3.4.6 Pedagógiai szakmai szolgáltatás	62
4. Nyomon követés és értékelés	64
4.1 Az Intézkedési Terv értékelésének lehetséges területei, az értékelés módjai	64
5. Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv	66
5.1 Helyzetértékelés	66
5.2 Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv	68
5.2.1 A helyzetelemzésből következő lépések	71
5.2.2 A Többcélú Kistérségi Társulás Tanácsának feladatai	71
5.2.3 A települési önkormányzatok kötelezettségei és felelőssége	72
5.2.4 Az önkormányzati tisztségviselők és a közoktatási intézményvezetők felelőssége	73
6. Az Intézkedési Terv összhangja a helyi és megyei szintű tervezéssel	73
7. Záró rendelkezések	74

1. BEVEZETŐ

A Magyar Köztársaság Kormánya az 1113/2003 (XI. 11.) számú kormányhatározatával döntött arról, hogy a közigazgatás rendszerét korszerűsíti, amivel biztosítani kívánja a **közfeladatok minőségi ellátását**, valamint a **kistérségek és régiók megerősítését** szolgáló programok, feladatok megfogalmazását. E kormányhatározat fogalmazta meg, hogy előterjesztést kell benyújtani a létrejövő **többcélú kistérségi önkormányzati társulások** szabályozására. A társulások kialakításának egyik fő **célja a kistérségben levő települési önkormányzatok közötti együttműködés erősítése**. Az Országgyűlés 2004-ben fogadta el a **többcélú kistérségi társulásokról alkotott törvényt** (2004. évi CVII. tv.).

A közigazgatási rendszer korszerűsítésének irányairól szóló 2198/2003.(IX. 1.) kormányhatározat fogalmazta meg azt a modernizációs célrendszert, amelynek prioritási elvei a következők:

- minden magyar állampolgár számára legyenek **elérhetőek** a minőségi szolgáltatások,
- az indokolatlan társadalmi és területi **egyenlőtlenségek mérséklődjenek**,
- a szolgáltatások színvonala a gazdasági szempontok érvényesítésével lényeges **többletforrás nélkül** javuljon,
- a társadalmi erőforrások fejlesztése segítse megalapozni az **uniós források** maximális elérhetőségét.

A társulási hajlamot leginkább **visszafogó** tényezők:

a települési önkormányzatok önállósága, annak megőrzése, védelme,
a települési önkormányzatok feladat- és hatáskörének kiüresítésétől való félelem,
a saját intézményrendszer megőrzésére, megtartására irányuló törekvés,
a kistérségi forrásrendszer, **a finanszírozás bizonytalan volta**.

A társulási hajlamot **fokozó** tényezők:

egyes szakfeladatok mérhetően **magasabb színvonalon történő feladatellátása,**
többletforrások bevonásának lehetősége,
eddig ellátatlan **feladatok megoldása,**
az **egységes fellépés** előnyei.

A többcélú társulás által ellátott **feladatok a közoktatásban:**

ÓVODAI NEVELÉS, ÁLTALÁNOS ISKOLAI OKTATÁS,
szakszolgálati feladatok,
szakmai szolgáltatás,
tanügy- igazgatási feladatok.

A központi és helyi **finanszírozás kérdései:**

az önkormányzatok a hozzájárulási arányaikat meghaladó szolgáltatást kaphatnak,
hosszabb távon mennyire garantálható az együttműködés finanszírozási oldala,
a jelenleginél nagyobb mértékű központi, **stabil, kiszámítható finanszírozás,**
a kistérségi és helyi normatíváknak a valós költségekhez kell igazodni.

Fontos a kialakuló **hálózatszemlélet,** egymás lehetőségeinek kiegészítése. Ez különös szerepet szán a mikro-körzeteknek, ami nem azt jelenti, hogy mindenhol legyen minden, hanem azt, hogy lehetőség szerint mindenhol legyen legalább egy, ami **ott** biztosítható **optimálisan.** A kistérség akkor életképes, ha kistérségi szinten képes felszámolni azt a gyakorlatot, hogy ahány település, annyi színvonal, ezáltal **közel azonos élethelyzetet, esélyt** tud biztosítani a közigazgatási terület állampolgárainak.

A helyi önkormányzatokról szóló 1990 évi LXV. tv. rögzíti az önkormányzatok **kötelező feladat-ellátási** körét, valamint az **önként vállalt feladatok ellátásának** lehető-

ségét. A települési önkormányzatok **kötelező feladat-ellátási** körébe tartozik az **óvodai nevelés és az általános iskolai oktatás ellátása**. A jogszabály az önkormányzatoknak **feladat-ellátási kötelezettséget fogalmaz meg, ami nem jelent feltétlenül intézmény-fenntartási kötelezettséget is**. A feladatellátás lehetséges módjait a közoktatás területén a közoktatási törvény szabályozza.

A társulásos kapcsolatok létrehozásának jogi hátterét az önkormányzati törvény (Ötv.) teremti meg. A **többcélú kistérségi társulást** az önkormányzatok a helyi önkormányzatok társulásairól és együttműködéséről szóló 1997. évi CXXXV törvény, valamint a települési önkormányzatok többcélú kistérségi társulásáról szóló 2004. évi CVII. törvény alapján szervezhetik meg.

Tehát a közoktatásról szóló 1993 évi LXXIX. tv. (továbbiakban Kt.) az Ötv.-vel összhangban kéttípusú feladatot fogalmaz meg az önkormányzatok számára:

- **kötelezően ellátandó feladatok,**
- **önként vállalt feladatok.**

A Kt. 86.§-a kimondja, hogy **melyik település típus milyen módon köteles részt venni a közoktatás rendszerében**. A **községi, városi, megyei jogú városi önkormányzatok kötelező feladata az óvodai nevelés ellátása és az általános iskolai nevelés és oktatás** megszervezése. Ezt az ellátási kötelezettséget biztosítani kell a sajátos nevelési igényű gyerekeknek is, amennyiben a többi gyermekekkel, tanulókkal együtt, integráltan nevelhetők, oktathatók.

Az önkormányzatok feladataikat jogszerűen három formában láthatják el, és ugyanez érvényes a kistérségi társulásokra is:

- **saját intézmény** létesítésével, fenntartásával,
- **társulásban** való részvétellel,
- más önkormányzattal, illetve más fenntartóval (pl. egyház, alapítvány, egyesület) kötött **megállapodás** útján.

A kistérségi társulás megalakulása előtt már létrejöttek térségünkben a közoktatási feladatok ellátására társulások (intézményfenntartói társulás). A kistérségi társulás jelenlegi működésének tervezésénél nem szabad figyelmen kívül hagyni a „mikro-központokat”, amelyek a közoktatási feladatok ellátására alakultak.

A kistérségi társulások – a közoktatás területén – elsőrendű célja, hogy a közoktatási alapfeladat ellátásához megteremtsék a **kevésbé tagolt intézményrendszert és ennek keretei között a magasabb tanulói létszámú intézményekben** az oktatás optimálisabb személyi és tárgyi feltételeit. A társulással megvalósítható az intézményhálózat **racionalisabb, gazdaságosabb működtetése**.

1.1. A Közoktatási feladat-ellátási, intézményhálózat-működtetési intézkedési terv célja

A kistérségi társulásoknak a **demográfiai és társadalmi folyamatokat** a társulási intézményhálózat szervezésében, működtetésében folyamatosan elemezni és érvényesíteni kell, vagyis az intézmények feladatellátásához szükséges **tárgyi, gazdasági és személyi feltételek** távlati tervezésekor, valamint működésük figyelemmel kísérésekor minden esetben fontos az intézményekre vonatkozó **demográfiai-társadalmi tényezők**, adatok elemzése.

Visszatérően kell elemezni a **közoktatás, mint rendszer optimális működését**, a prognosztizálható változtatások szükségességét, mindezt a **szakmaiság** prioritásának elfogadásával és az ésszerűség, az **optimalizálás** szem előtt tartásával.

Ezt a fontos és permanens tevékenységet segítheti a **Közoktatási feladat-ellátási, intézményhálózat-működtetési koncepció és fejlesztési terv**, vagyis az **Intézkedési terv**, amely középtávra készül, de kétévenkénti felülvizsgálatával és az esetleg szükséges korrekciók elvégzésével nagyobb beavatkozások nélkül biztosítható a feladatellátás szakmai színvonala és a működtetés gazdasági hatékonysága.

A Kt. előírja, hogy **minden fenntartónak**, függetlenül az általa fenntartott közoktatási intézmények számától, Közoktatási feladat-ellátási, intézményhálózat-működtetési **fejlesztési tervet kell készítenie**. A kistérség Intézkedési tervével ezeknek a fejlesztési terveknek összhangban kell állniuk, ezért **az Intézkedési terv elfogadását és hatályba lépését követően az egyes települések fejlesztési terveit felül kell vizsgálni**, és szükség szerint módosítani kell az Intézkedési tervvel való összhang biztosítása érdekében. **Amennyiben a kistérségi Intézkedési terv teljes körűen tartalmazza az adott térség intézményhálózat- működtetési koncepcióját, úgy az egyes települési önkormányzatoknak nem szükséges külön- külön intézkedési tervet készíteni.**

A Közoktatási feladat-ellátási, intézményhálózat-működtetési intézkedési tervek **a helyi közoktatási stratégia általános elveit** tartalmazzák. Az Intézkedési terv készítésének legfontosabb célja **a fenntartói tevékenységek előretekintő tervezhetősége és tervezése:**

- a döntések **összehangoltságának** előkészítése és megalapozása,
- a feladatok színvonalas ellátásához szükséges **kiszámíthatóság és finanszírozhatóság** biztosítása.

Az Intézkedési tervnek tartalmaznia kell **az intézményrendszer átjárhatóságának** biztosítékait és feltételeit. Az intézményeket használók (**gyermekek, tanulók, szülők, pedagógusok, alkalmazottak**) és minden – az oktatáshoz-neveléshez kapcsolódó jelenlegi és várható – szereplő **számára átlátható, kiszámítható, követhető viszonyokat kell teremteni** ahhoz, hogy érdekeiket kialakítva és érvényesítve ne gyengítsék, hanem segíthessék, erősíthessék egymást.

Észre kell vennünk, hogy a helyi oktatáspolitikai fejlesztése vagy visszafejlesztése nem csak politikai akarat kérdése, hanem:

- helyi pedagógiai **hagyományok, kialakult intézményhálózat,**
- a **demográfiai helyzet,**
- **településszerkezeti és közlekedési viszonyok,**
- illetve **központi és saját, önkormányzati bevételek függvénye.**

A Köznevelési törvény 102.§-ának 9. pontja tartalmazza, hogy a fenntartó szorgalmi időben iskolát nem indíthat, továbbá iskolát, óvodát nem szervezhet át, nem szüntethet meg, fenntartói jogát nem adhatja át, iskolai osztályt, kollégiumi csoportot, óvodai csoportot nem szerveztethet át, és nem szüntethet meg, az iskola, kollégium, óvoda feladatait nem változtathatja meg.

A helyi önkormányzat a **köznevelési intézményét, illetve egyes szolgáltatás ellátását akkor szüntetheti meg, ha** az adott tevékenységről, szolgáltatásról **továbbra is megfelelő színvonalon gondoskodik** oly módon, hogy annak igénybevétele a gyermeknek, tanulónak, szülőnek **nem jelent aránytalan terhet.**

Az **aránytalan terhet** fogalmát a Köznevelési törvény 121.§-ának 3. pontja a következők szerint határozza meg: ha a gyermek, tanuló az óvodai nevelést, iskolai nevelést és oktatást lényegesen nehezebb körülmények között vagy jelentős költségnövekedés mellett tudja igénybe venni, figyelembe véve a gyermek, tanuló életkorát, fogyatékosságát (pl. a változás miatt a nevelési-oktatási intézmény eléréséhez szükséges időtartam jelentősen megnövekszik).

A **megfelelő színvonalon** való további gondoskodás fogalmát ugyancsak e szakasz 22. pontja határozza meg: ha az új feltételek között folyó óvodai nevelés, iskolai oktatás személyi és tárgyi feltételei megfelelnek a köznevelési törvény 1. és 3. számú mellékletében meghatározott előírásoknak, és továbbra is biztosított a meglévő pedagógiai szolgáltatások igénybevétele. (Pl. a nemzeti vagy etnikai kisebbségi óvodai nevelés, iskolai nevelés és oktatás a nyelvi környezetben nem szűnik meg, fogyatékos gyermekek, tanulók sajátos nevelése és oktatása, tanulási nehézséggel küzdők nevelése, oktatása.)

Az Intézkedési terv tehát **az intézményfenntartó önkormányzatok oktatással-neveléssel összefüggő céljainak és szándékainak gyűjteménye, illetve a célok elérését biztosító feltételek, szervezeti és működési keretek, eszközök leírása.**

A kistérségen belüli együttműködési lehetőségek mérlegelése és kidolgozása előtt érdemes átgondolni a következő, különböző nézőpontokból megvilágított, többnyire objektív, olykor szubjektív megállapításokat. Az intézményrendszer működtetési jellemzőit másként ítélik meg a **szolgáltatást igénybe vevők**, mint a szolgáltatásokat nyújtó intézményeket **fenntartók**.

Az előbbieket, tehát a **szülőket, a tanulókat**, de a pedagógusok is a **minél több szolgáltatást nyújtó, minél magasabb színvonalú, minél kisebb létszámú csoportokkal, osztályokkal működő közoktatás fontosságát hangsúlyozzák, vagyis kizárólag a szakmai szempontok szem előtt tartását tartják fontosnak**.

Az utóbbiak elsősorban a **költségvetési oldalról** elemzik a rendszer működését. Az utóbbi szempontnál a költségvetési paraméterektől függően keresik a kondíciók javításának módjait, ami sok esetben **nem feltétlenül olcsóbb működtetést**, és ezen keresztül megtakarításokat szeretne elérni, **hanem az adott önkormányzat és az intézmény(ek) működőképességének a fenntartását, biztosítását**. Ennek módja lehet az **intézményrendszer átalakítása** a csökkenő gyermek- és tanulólétszámhoz való igazítással, a **szolgáltatások körének és mértékének szűkítése** és a hatékony munkaszervezet kialakítása, vagyis a sokszor emlegetett racionalizálás.

A két oldal érdekei azonban csak látszólag ellentétesek egymással, valójában a **közoktatási rendszer szakszerű, színvonalas, gazdaságos, tehát hatékony működtetése mindenkori érdeke**, hiszen ezzel lehet kiszolgálni az adott települések érintett és érdekelt polgárait, legyenek azok szülők, pedagógusok, vagy gyermekek és tanulók, és a fenntartó is így mondhatja el magáról, hogy kötelező vagy önként vállalt feladatainak minden szempontból színvonalasan tesz eleget.

Nehéz tehát annak a megítélése, hogy a törvények adta kötelezettségek és lehetőségek között mi a leghatékonyabb módja a közoktatással kapcsolatos feladatok ellátásának, és hogyan lehet ehhez megalapozott költségvetést készíteni és biztosítani települési és intézményi szinten egyaránt.

Kistérségünkben problémákat okozhat, **hogy az egymással mellérendelt viszonyban lévő helyi önkormányzatok gyakran nincsenek tekintettel egymás érdekeire, nem gondolják át a közös érdekeket és ezeken keresztül a legcélszerűbb és leghatékonyabb, leggazdaságosabb közös megoldások lehetőségeit és módjait. Az intézményekkel rendelkező egyes önkormányzatok egyedül, saját erejükből nem képesek valamennyi szolgáltatásra kiterjedően a feladatellátás legoptimálisabb módját és formáját biztosítani. Az intézményt működtető települések közül a kevés bevétellel rendelkező helyi önkormányzatai sokszor csak erejüket valójában meghaladó erőfeszítések árán tudnak eleget tenni kötelező feladat-ellátási kötelezettségeiknek. Azonban a törvényben meghatározott minimális szolgáltatások biztosítása nem lehet versenyképes azokkal az önkormányzatokkal szemben, amelyek jobb lehetőségeikre építve szélesebb és színvonalasabb szolgáltatásokat tudnak nyújtani.** Ennek logikus és érthető következménye pedig az lehet (és általában ez be is igazolódik), hogy a szülő élve az intézményválasztás szabadságának a jogával, nem a lakóhelyén vagy a mikro- körzetben, hanem esetenként azon kívül keres óvodát, iskolát gyermeke számára, mert megítélése szerint gyermekét ott jobban fel tudják készíteni az iskolába lépésre, a továbbtanulásra, a munkaerőpiacon történő elhelyezkedésre.

Az Ötv. és a Kt. nem intézményfenntartásra, hanem feladatellátásra, szolgáltatások nyújtására kötelezi a helyi önkormányzatokat. A településeknek feltétlenül át kell gondolniuk az egymással való együttműködés lehetőségeit, célszerűen már a tervezés elejétől kezdve a közös gondolkodás jegyében. Példának okáért **többcélú intézmények közös fenntartása, székhely-településen kívüli tagóvodák, tagiskolák működtetése, utazó szakemberhálózat kialakítása, egyes szolgáltatások, így a sajátos nevelési igényű gyermekek és tanulók ellátása területén stb., segíthetik a szakcszerű, színvonalas és gazdaságos szolgáltatások biztosítását.**

A fentiek miatt célszerű tehát (elsősorban a kistérség mikro-központjaiban) az egyes települések helyi önkormányzatainak mérlegelni, hogy az egyes szolgáltatásokat milyen módon és formában kívánja, illetve tudja ellátni, majd az egymásra „utalt” települések önkormányzatainak közösen át kell gondolni a közös feladatellátás

területeit és módjait. Mivel egy-egy ilyen döntés hosszabb távra meghatározó lehet az adott településen élők számára, feltétlenül indokolt a **napi politikai konstellációktól lehetőleg függetleníteni** a döntést és hosszú, de legalábbis középtávra tervezni a feladatellátás legcélszerűbb módjainak a kialakítását, mindezt **objektív tényekre alapozva.**

Nyilvánvaló, hogy egy adott település népességmegtartó ereje függ a helyben igénybe vehető szolgáltatások számától és színvonalától. Egy óvoda, iskola megléte vagy hiánya befolyásolhatja a település népességének csökkenését, stagnálását, növekedését, **de korántsem biztos, hogy egy közoktatási intézmény pusztá megléte már a tényleges lakossági igények és elvárások teljesítését jelenti,** hiszen egy takarékos, a **minimálisan kötelező szolgáltatásokat nyújtó intézmény** önálló fenntartása valószínűleg költségesebb, s így kevésbé hatékony, ugyanakkor **nem növeli a szolgáltatásokat igénybe vevők elégedettségét.** A szülők várhatóan emiatt elviszik más települések intézményeibe a gyermekeiket, ahol kiegészítő szolgáltatásokat is kapnak magasabb színvonalon, ezzel segítik gyermekeik továbbtanulási esélyeit. Viszont **minél több tanuló jár át másik településre, annál kevesebb lesz a helyben fenntartott intézmény működtetésére jutó létszám-normatíva, a fenntartás így egyre többbe kerül a helyi önkormányzatnak, ami további színvonalcsökkenést eredményezhet.**

Ilyen esetben feltétlenül mérlegelni kell, hogy szükséges-e továbbra is a településen működő közoktatási intézmény fenntartása, s ha igen, hogyan (és miből) lehet vonzóvá tenni az intézményt, ha viszont nem, akkor **meg kell keresni az érintett önkormányzatokkal a közös feladatellátás - minden érintett fél számára - előnyös módját.**

Itt nagyon fontos annak az ismerete, **hogy bár a törvények nem kötelezik a községi és a városi önkormányzatokat intézményfenntartásra, azzal korántsem tettek eleget törvényi kötelezettségeiknek, ha tudomásul veszik, hogy a település gyermekeinek az óvodai, iskolai ellátása más településeken biztosított.** Sőt, a tankötelezettség már nem ér véget az általános iskola elvégzésével, ezért az önkormányzat akkor teljesíti törvényi kötelezettségeit, ha biztos megoldást keres a továbbtanulási

lehetőségekre is az általa irányított településen élők részére. Ez szükségessé teszi a **szolgáltatásokat kereső és nyújtó önkormányzatok egymásra találását, együttműködését**, lehetőleg már a közoktatás-politikai elképzelések kidolgozásának időszakában (ami jelen esetben a kistérségi Intézkedési terv kidolgozást jelenti), illetve az abban magfoglalmazottak mentén elinduló közös gondolkodást és tervezést, megvalósítást.

Közös az érdek: a **szolgáltató önkormányzat ennek segítségével megfelelő létszámmal tudja működtetni az intézményeit, a szolgáltatást igénybe vevő önkormányzat pedig ezzel biztosítani tudja a település lakóinak, hogy a településen történő helyben maradás mellett is lehetőségük van gyermekeik megfelelő taníttatására, továbbtanulására.** Fontos az is, hogy az együttműködéssel a sajátos nevelési igényű gyermekekre és tanulóakra vonatkozó feladat-ellátási kötelezettség színvonalas ellátására, kis létszámú osztályok szervezésére, megfelelő szakemberek alkalmazására nyílik lehetőség (az érintett kör lakóhelyen történő ellátása sokszor meghaladja a helyi önkormányzatok lehetőségeit).

Az együttműködésben az egyes települések szerepét és lehetőségeit meghatározzák a foglalkoztatási viszonyok (amelyre pozitív hatással lehet a megfelelően kidolgozott és megvalósított oktatáspolitikai), valamint a település kistérségen, mikro-központon belüli elhelyezkedésének jellemzői, a megközelíthetőségi viszonyok. **Megfelelő közlekedési feltételek biztosítása mellett (pl. iskolabusz, iskolajárat) a közös feladatellátáson, teherviselésen alapuló kölcsönös szolgáltatások nyújtása növelheti az érintett települések népességmegtartó erejét, ezzel segítheti a települések gazdasági erejének megerősödését.**

Az Intézkedési Tervnek tehát tartalmaznia kell mindazokat az elemzéseket, amelyek hosszabb távon befolyásolják a helyi közoktatás-politika alakulását és az erre vonatkozó döntéshozatalt. Meg kell **fogalmazni a kötelező feladatokat, az önként vállalt feladatok ellátásának módjait, az együttműködési lehetőségeket, amelyekkel az adott önkormányzat más településen biztosítja a területén élők részére azokat a**

szolgáltatásokat, amelyek helyben nem, vagy csak gazdaságtalanul és nem színvonalasan biztosíthatók, és amelyek megszervezéséhez, működtetéséhez a szolgáltatást igénybe vevőket küldő önkormányzat is hozzájárul. Meg kell fogalmazni a közoktatási intézmények fenntartására, fejlesztésére, visszafejlesztésére, megszüntetésére vonatkozó lehetőségeket és elképzeléseket is.

Indokolt, hogy az Intézkedési Terv kitérjen az ágazatok közötti együttműködésekre, kapcsolatokra is, és ez a későbbiekben **kidolgozásra ajánlott minőségirányítási programban** tartalmilag hangsúlyos szerepet kapjon.

Alapkérdések tehát:

- melyik önkormányzat **melyik feladatot és milyen módon** látja el,
- az egyes településeken élők az egyes **szolgáltatásokat hol vehetik igénybe,**
- a feladatellátásban az egyes **települések, illetve intézmények hogyan működnek együtt.**

Az együttműködés legfontosabb területei: a **tankötelezettség** teljesítésének biztosítása, a **pedagógiai szakszolgálatok és szakmai szolgáltatások** elérhetősége, a **sajátos nevelési igényű** gyermekek, tanulók ellátása.

Az együttműködés általános formája a **megállapodás alapján történő feladatellátás**, aminél magasabb szintű, intézményesült együttműködési forma az Ötv. III. fejezetében meghatározott **önkormányzati társulás**. Mindkét együttműködési formában meg kell határozni a nyújtott és az igénybe vett szolgáltatások körét, idejét, díját, társulás esetén a magasabb vezetővel kapcsolatos munkáltatói jogokat, a költségvetés, az alapidokumentumok (szervezeti és működési szabályzat, pedagógiai program stb.) elfogadásának, jóváhagyásának rendjét, a törvényességi, szakmai, pénzügyi ellenőrzésekkel kapcsolatos feladatok ellátását.

Összegzésül megállapítható, hogy kistérségünkben az önkormányzatok együttműködési lehetőségei a közoktatási feladatellátás területén nincsenek kellően kihasználva. Az egyik ok, hogy **a helyi önkormányzatok sokszor presztízskérdésnek tekintik az óvoda, az iskola fenntartását, ezért sok esetben vállalnak erejüket meghaladó terheket.** A másik véglet az, amikor **a helyi önkormányzat akkor sem keresi az együttműködés lehetőségeit, ha egyáltalán nem tesz eleget kötelezettségeinek, vagyis egyrészt nem működtet intézményeket, másrészt tudomásul veszi, elfogadja, hogy a településén élők közoktatási feladatellátása más településeken biztosított, amihez ő maga nem járul hozzá.**

Pedig **a helyi önkormányzat nem mentesül feladat-ellátási kötelezettségeitől akkor sem, ha nem működtet óvodát, általános iskolát.** Az 1990. évi LXV. törvény 8.§-ának (4) bekezdésében **megfogalmazott kötelezettség akkor is fennáll, ha a település területén óvodát és iskolát nem működtet,** ennél fogva a területéről a gyermekek és tanulók más települések intézményeibe járnak. **Ez esetben a feladatellátás a másik település által fenntartott intézmény működéséhez való hozzájárulásban teljesíthető.**

1.2. A minőségirányítási program lehetőségei

Az Országgyűlés 2003. június 23-án fogadta el a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény módosításáról rendelkező 2003. évi LXI. törvényt. A módosított Közoktatási törvény 85.§-ának (7) bekezdése szerint **a helyi önkormányzati intézményfenntartó elkészíti az önkormányzati közoktatási intézményrendszer működésének minőségirányítási programját** (a továbbiakban: **önkormányzati minőségirányítási program**).

Az önkormányzati minőségirányítási program az önkormányzati közoktatási rendszer egészére határozza meg a **fenntartó elvárásait,** az egyes **intézményeknek a fenntartói elvárásokkal kapcsolatos feladatait,** a közoktatás rendszerének és a közoktatást érintő más ágazatoknak – gyermek-és ifjúságvédelem, szociálpolitika, mun-

kaerő-gazdálkodás, közművelődés, egészségügy – a **kapcsolatait**, a fenntartói irányítás keretében tervezett **szakmai, törvényességi, pénzügyi ellenőrzések** rendjét.

A minőségirányítási program **lényege a kitűzött célok ellenőrzött megvalósítása, ezt követően az esetlegesen szükséges korrekciók ellenőrzött végrehajtása és az újabb tervezési ciklus elindítása.** A közoktatási intézményeknek is el kellett készíteniük **intézményi minőségirányítási programjaikat**, amelyeknek összhangban kell állniuk az önkormányzati minőségirányítási programmal.

Az önkormányzatok fenntartásában működő közoktatási intézményrendszerek irányításának minősége a kötelező és önként vállalt feladat- és hatáskörök ellátását lehetővé tevő döntési (tervezési, szervezési, ellenőrzési, értékelési) és eljárási rendszer működésének minőségén alapszik. A **minőségpolitika** egységesen és teljes körűen érvényes minden tevékenységre és folyamatra, amely a közoktatási intézmények fenntartásával, működtetésével kapcsolatos. **A minőségnek a mindennapi munkafolyamatok részeként kell érvényesülnie. A minőségcélok** a jelen helyzet elemzéséből következő, a jövőre vonatkozó helyzetleírás elemei, amelyek megfogalmazzák, hogy **egy adott idő után a fenntartó milyen közoktatási intézményrendszert kíván működtetni.**

A közoktatási feladatokat ellátó kistérségi társulásunknak feltétlenül javasolható az önkormányzati minőségirányítási programoknak megfelelő saját **„társulási minőségirányítási program”** elkészítése, amely **az intézkedési terv mellett és azzal összhangban** segíti valamennyi közoktatási partner számára a **tervezhetőséget, átláthatóságot és a viszonylagos állandóságot**, ami feltétele a színvonalas oktató-nevelő munkának és biztosítani tudja a társulás több településén működő több intézmény közötti **átjárhatóságot** is. A kistérség a Minőségirányítási programmal biztosítania tudja a **tervezési feladatok ellátását, a mérés-értékelési szempontrendszer kidolgozását, az ellenőrzés és értékelés megszervezését.**

2. HELYZETLELMZÉS

2.1. A kistérség földrajzi elhelyezkedése, népessége, településszerkezete

A Balatonföldvári kistérség területe 255 km², lakónépessége a 2007. január 1-jei KSH adatok szerint 11.803 fő, a népsűrűsége 46,4 fő/km².

A kistérség a Balaton déli partján helyezkedik el, 13 települést foglal magába.

A települések közül egy rendelkezik városi ranggal: Balatonföldvár, lakónépessége 2077 fő (KSH 2006.).

Földrajzi elhelyezkedését tekintve a kistérség a 7-es főútvonal és az M 7-es autópálya (E 71) mentén, a Balaton déli partjának közepén elhelyezkedő balatoni települések, valamint a hozzájuk különböző közlekedési szálakon kapcsolódó háttértelepülések szerves egysége.

Keletről nyugatra: Szántód, Balatonföldvár, Balatonszárszó, Balatonőszöd és Balatonszemes parti települések. Kőröshegy, Kereki és Pusztaszemes településeket felfűzi és átszeli a Szántódról Kaposvárra vezető közút. Bálványos e közútról és az M 7-es autópálya Kőröshegyi Völgyhíd csomóponti lejárójától közvetlenül elérhető, onnan alig pár kilométerre található. Balatonszárszóhoz közlekedési szempontból a kistérség következő települései kapcsolódnak fürtszerűen: Szólád, Teleki, Nagycsepely és Kötcsé. A kistérségnek a Balaton parti szegélyétől távolabbi területe földrajzilag a Külső- Somogyi- dombság szerves része. E dombság geomorfológiai adottságai jelenleg még kellően ki nem használt jelentős turisztikai vonterővel bírnak.

A települések földrajzi elhelyezkedéséből adódóan 2 mikro-térségi központ alakult ki: Balatonföldvár és Balatonszárszó. A legtávolabbi község sincs 10 km-nél messzebb a Balatontól, így ők is be tudnak kapcsolódni az idegenforgalomba, ami a térség fő megélhetési forrását jelenti.

Közlekedési szempontból a 7-es főút és az M 7-es autópálya, valamint a Budapest-Nagykanizsa- Zágráb- Fiume viszonylatban működő vasútvonal Horvátország, Szlovénia és Olaszország felé jelentős kereskedelmi és turisztikai kapcsolatokat biztosít. A Balatonlelle- Kaposvár 67-es főútvonal 7-es főúthoz történő csatlakozási

pontja a kistérség közelében Balatonszemes mellett található, amely javítja a kistérség közlekedési kapcsolatát.

Szántódon a megye északi kapujának nevezett kisközségben kikötője van a déli partot az északival összekötő kompjáratnak és ez a turisztikai szezonban meglehetősen forgalmassá teszi a közutakat is.

A légi közlekedés szempontjából megemlíthető a szomszédos kistérségben lévő Siófok-Kiliti repülőtér, amely jövőbeni lehetőséget biztosít a térség repülővel történő megközelítésére.

2.2. Alapvető gazdasági, társadalmi folyamatok a kistérségben

A kistérség tóparti települései nagyrészt idegenforgalomból élnek. A kistérségben jelentős üzem nincs, a nagyobb szállodákon kívül csak kevés vállalkozás bír jelentősebb dolgozói létszámmal, így a munkahelyteremtés szempontjából pozitív hatások jobbra csak az idegenforgalmi szezonban keletkeznek. A foglalkoztatottság nagy részét az állami és az önkormányzati szektorhoz tartozó intézmények (polgármesteri hivatalok, közoktatási, egészségügyi, közművelődési és egyéb intézmények) biztosítják.

A kiemelt üdülőkörzet funkció összességében az átlagosnál kedvezőbb területi fejlettséget eredményez. A turizmus és az ehhez kapcsolódó terciér szektor szerepe a meghatározó, emellett a háttértelepülések esetében a mezőgazdaság jelenti a fő megélhetési forrást. Ez utóbbi kapcsolódik a turizmushoz is: az agroturizmus, a mezőgazdasági termékek más turisztikai kínálattal együtt történő hasznosítása (szőlő, bor, gyümölcs) jó fejlődési irány.

A működő vállalkozások számát tekintve értelemszerűen kiemelkedő a szolgáltatás, ezen belül is a kereskedelem, a szálláshely-szolgáltatás és a vendéglátás. A KSH 2006. évi adatai alapján 2300 vállalkozás működött a kistérségben, ebből 106 a mezőgazdaságban, 234 az építőiparban és 1960 a szolgáltatási szektorban tevékenykedett. A 2300 vállalkozásból 418 volt társas vállalkozás.

A térség munkalehetőségei országos és megyei viszonylatban mindenképpen kedvezőnek tekinthetők, amit a szezonidőszak a turizmus révén pótlólagos jövedelemforrással, munkalehetőséggel is segít (időszakosan nyitva tartó szállodák, éttermek, turisztikai szolgáltatások). Ennek köszönhetően a munkanélküliségi ráta 2006. évben 6,7% volt a megyei 10,1%-hoz képest. A megye kistérségeiben csak a Siófoki Kistérségben volt jobb a foglalkoztatási helyzet 6,6%-os munkanélküliségi rátával.

A térségben az ipari, feldolgozóipari vállalkozásoknak nincs jelentős hagyománya, megyei összevetésben a lakosság viszonylag magas aránya él mezőgazdasági tevékenységből. E téren az alternatív termelési lehetőségek meghonosítását, az erdőtelepítésben, a gyógynövénytermesztésben rejlő lehetőségek kiaknázását érdemes előtérbe állítani. Hangsúlyt kell helyezni a piaci igényekhez jobban igazodó átképzések szervezésére, valamint a pályakezdő munkanélküliek számára történő képzési kínálat megteremtésére.

A kistérségben 9022 kereskedelmi- és 13190 magán szállás férőhely működött 2006-ban. A kereskedelmi szálláshelyeken átlagosan 3,8 vendégéjszakát, a magán szálláshelyeken pedig átlagosan 6,2 vendégéjszakát töltöttek el a vendégek (KSH 2006.). Míg az átlagos tartózkodási idő vonatkozásában a kereskedelmi szálláshelyek esetében a Barcsi (5,3) , a Fonyódi (4,1) és a Lengyeltóti Kistérség (4,5) is megelőz bennünket, addig a magán szálláshelyek esetében a mi kistérségünk áll az első helyen.

2.3. Demográfiai tendenciák a kistérségben

A kistérség viszonylag kis területén 11. 803-an élnek.

A kistérség székhelyén, Balatonföldváron a lakosság mintegy 17,6 % -a (2077 fő) él. Az egyetlen városi rangú település központi funkciói elsősorban a közigazgatás területén, az oktatási és az egészségügyi szférában jelentősek. Ugyan a város gazdasága viszonylag fejlett, foglalkoztatási központnak csak részben tekinthetjük. A város – méretéből adódóan – szükségszerűen nem rendelkezik a szolgáltatások teljes skálájával, központi és térségszervező szerepe azonban vitathatatlan. Ugyanakkor Bala-

tonszárszó (1977 fő) és Balatonszemes (1879 fő)- különösen az oktatás terén - jelentős alközpontként jelenik meg és Balaton parti települések lévén, a turisztikai potenciáljuk is közel azonos a körzetközponttal. E három település lélekszámát egyedül Kőröshegy lakóinak a száma közelíti meg (1679 fő). A kistérség legkisebb lélekszámú települése Teleki (240 fő).

1. sz. táblázat

A kistérség települései és demográfiai mutatói

2007. január 1.

	A település neve	Természetes fogyás/szaporodás	Élve születések száma	Lakónépesség
1.	Balatonföldvár	-7	17	2077
2.	Balatonőszöd	0	3	533
3.	Balatonszárszó	-5	14	1977
4.	Balatonszemes	-11	14	1879
5.	Bálványos	-3	6	578
6.	Kereki	-2	2	582
7.	Kőröshegy	-9	12	1679
8.	Kötcse	-9	3	513
9.	Nagycsepely	3	9	363
10.	Pusztaszemes	-5	4	403
11.	Szántód	-10	2	368
12.	Szólád	-8	2	611
13.	Teleki	-2	3	240
	ÖSSZESEN	-68	97	11.803

A települések egészének lélekszáma jelenleg lassan ugyan, de fogy. A lakónépesség a 2001. év végéhez viszonyítva 0,3%-al csökkent. Ez az arány Somogy megye többi kistérségéhez mérten (a Siófoki Kistérséget kivéve) messze a legkedvezőbb (pl. a Tabi Kistérség lakónépessége 7,0 %-kal csökkent!). A fiatal értelmiségiek közül többen

hagyták el a térséget, mint ahányan betelepültek. Középiskola nem működik a kistérségben. A gyermekszületések csökkenése miatt a lakosság korösszetétele, és ebből következően az iskolai végzettsége a térség számára kedvezőtlenül alakul.

2.4. A közoktatási feladatellátás jellemzői a kistérségben

A közoktatási feladatellátás tekintetében – teljes lefedettséggel – a Balatonföldvári Többcélú Kistérségi Társulás 13 települési önkormányzat közigazgatási területét foglalja magába. Az önkormányzatok kötelező és vállalt közoktatási feladataikat közvetlenül, társulási megállapodással létrehozott, intézményfenntartó mikro-társulásokban látatják el, **a többcélú társulás jelenleg nem tart fenn közoktatási intézményt.**

A Társulás Munkaszervezete feladatait Balatonföldvár Város Polgármesteri Hivatalának szervezeti keretein belül elkülönült szervezeti egységként, mint kistérségi iroda végzi. A közoktatás térségi feladatellátásához kapcsolódó és a Társulási Megállapodásban meghatározott munkaszervezeti feladatok megalapozott pedagógiai-szakmai ismeretekkel rendelkező, az ágazati irányításban jártas munkaerőt követelnének, ám **a közoktatási feladatok ellátására a Munkaszervezeten belül megfelelő végzettségű szakember nincs**, valamint a feladatellátásra önálló státusz sincs. Az önkormányzatok közoktatás-irányítási szakembert nem foglalkoztatnak.

A Balatonföldvári Többcélú Kistérségi Társulás (a továbbiakban BTKT) közoktatással kapcsolatos feladatai a **Társulási Megállapodás szerint:**

- a mikro-körzeti társulások munkájának koordinálása, működésük összehangolása,
- az 1993. évi LXXIX tv. 34.§-ában megjelölt pedagógiai szakszolgálati feladatok közül ellátatja a gyógy-testnevelést és a logopédiai feladatokat,
- gondoskodik a Kt. 36.§-ában meghatározott pedagógiai szakmai szolgáltatások megszervezéséről a következő területeken:

- megszervezi a kistérség pedagógusainak szakmai továbbképzését,
- működteti a kistérségi óvodavezetői és igazgatói szakmai munkaközösséget,
- szakmai napokat szervez,
- kistérségi tanulmányi versenyeket szervez,
- helybe hozott szakmai konferenciát szervez,
- kistérségi mérési-értékelési rendszert dolgoz ki és működtet,
- Balatonföldvár Város Önkormányzatának jegyzője útján koordinálja a tanügyigazgatási és irányítási feladatokat,
- feladatokat lát el a kistérség közoktatásának továbbfejlesztésével kapcsolatban a következők szerint:
  - összehangolja a közoktatási intézkedési terveket,
  - egyezteti az indítandó osztályok és az iskolák tanulócsoportjainak számát és együttes javaslatot készít a térség demográfiai adatai alapján az óvodai csoportok és tanulócsoportok számára és létszámára,
  - a kistérségi oktatási kapacitások hatékonyabb működtetése érdekében közös alapfokú oktatási, pedagógiai és nevelési terveket készít a kistérségre vonatkozóan, meghatározva a kistérség oktatási, fejlesztési irányait térségi tervezéssel, a térségi tervek alapján szervezi a térségben a hatékony és a kor követelményeinek megfelelő oktatást,
  - közös fenntartói ellenőrzési tervet készít,
  - megszervezi és működteti a kistérségben a sajátos nevelési igényű gyermekek alapfokú oktatását,
  - közreműködik a kisebbségi nevelés és oktatás iránti igény felmérésben, összehangolja a kisebbségi nevelés és oktatás szervezését és feltételeinek biztosítását,
  - egyeztető fórum szerepét tölti be az iskola -fenntartási megállapodások végrehajtása során a kistérség önkormányzatai közötti esetleges viták elintézésében,
  - kistérségi közoktatási -nevelési adatbázist hoz létre, azt folyamatosan karbantartja,

- pályázatot nyújthat be és figyeli az esetleges pályázati lehetőséget, segíti a társulásban részt vevő önkormányzatokat a pályázat elkészítésében.

Önkritikusan megállapítható, hogy 2004-től napjainkig a fenti vállalt feladatoknak csak a töredékét valósította meg a BTKT.

2.4.1. A bölcsődei és óvodai feladatellátás jellemzői, intézményi szervezeti keretei

A kistérségben az iskoláskor előtti korosztály számára kialakított intézményi rendszer működésére a sokszínűség jellemző: bölcsődei csoport, önálló óvodai intézmény, többcélú intézmény, intézményi társulási formák egyaránt megtalálhatóak. A szakmailag önálló intézmények a hatályos közoktatási törvény és a fenntartó által kiadott alapító okirat alapján végzik az óvodai nevelés, iskolai életmódra felkészítés feladatait, illetve eleget tesznek a napközbeni ellátás, intézményi étkeztetés, sajátos nevelési igényű gyermekek ellátásával kapcsolatos elvárásoknak az intézményi vagyonnal történő gazdálkodás kötelezettségeknél.

Fenntartói tekintetben az óvodai nevelési kötelezettséget önkormányzati társulási fenntartással oldják meg. A kistérségben magánszemély, egyház, alapítvány által működtetett intézmény nem jelenik meg. Az intézményfenntartó társulási megállapodások eltérő részletességgel – a helyi sajátosságaik figyelembevételével – tartalmazzák a társulás célját, tevékenységi körét, az együttműködés formáit és a finanszírozás módját.

- A kistérségben egy bölcsődei csoport működik a Balatonszemesi Nyitnikék Óvoda keretei között, ahol a csoportban a két évesnél idősebb gyermekek ellátása történik.
- Önkormányzati fenntartásban, önálló óvodai intézményként működik Balatonszemes Nyitnikék Óvodája és társulási megállapodás alapján végzi Balatonöszöd óvodáskorú gyermekeinek nevelését.

- Közös igazgatású intézmény keretei között működik az óvoda Kőröshegyen 6 önkormányzat (Kőröshegy, Bálványos, Kereki, Pusztaszemes, Balatonföldvár, Szántód) társulási megállapodása alapján.
- Balatonszárszó ÁMK Napközi-otthonos Óvodája, amelynek tagintézménye a Szóládi Óvoda, szintén társulási megállapodás alapján látja el feladatát.
- Önkormányzati óvodafenntartó társulás formájában működik Balatonföldváron a Mesevár Óvoda és a Bálványoson, valamint Kerekiben lévő tagintézményei. Az említett településeken kívül fogadják Szántód és Pusztaszemes óvodáskorú gyermekeit is.
- Kötcse óvodájában szintén társulási megállapodás keretében történik a Kötcsén, Telekiben és Nagycsepelyen élő óvodáskorúak ellátása.

A kistérségben az óvoda, mint intézmény (a tagintézményi formát is beleértve) egyáltalán nem jelenik meg Balatonószöd, Teleki, Nagycsepely, Pusztaszemes és Szántód településeken, azaz a térség településeinek közel 40%-án nincs óvoda. Az alacsony óvodáskorú gyermeklétszám miatt az itt lakók gyermekeit a már ismertetett módon más települések óvodáiban látják el.

A térség 8 óvodai intézményére jellemző a település nagyságától függően az 1-3 óvodai csoportban történő működés. Egy csoportos óvodák a kisebb lélekszámú településeken működnek: Bálványos, Kereki, Kötcse, Szólád, amelyek Kötcse kivételével tagintézmények. Az óvodai csoportok heterogén, osztatlan szervezésűek, kivétel a Nyitnikék Óvoda Balatonszemesen, ahol életkori bontás a csoportszervezés alapja. Az óvodai csoportok jellemzője a 2005-2007 közötti, három év adatai alapján, hogy a meglévő szervezeti keretek között jelentősebb csoportszám csökkentés nem történt. Kivétel Kötcse, ahol a gyermeklétszám csökkenése egy óvodai csoport leépítését tette szükségessé.

A 1-3 éves korú gyermekek ellátására intézményrendszer nem alakult ki, a térségben élő 0- 2 éves korú kisgyermekek nevelési színtere elsősorban a család.

Az óvodáskorú népesség ellátására a struktúra kialakult, az óvodai ellátás a kistérség gyermekei számára teljes körűen biztosított.

2. sz. táblázat

Az óvodába járók korcsoportos megoszlása csoportonként

Nevelési év	Kis csoport	Középső csoport	Nagy csoport	Osztatlan csoport	Csoportok száma	Kiscsoportba járó óvodások	Középső csoportba járó óvodások	Nagy csoportba járó óvodások	Osztatlan csoportba járó óvodások	Gyermekek létszáma	Átlag létszám
2005/2006.	1	1	2	11	15	41	36	47	206	255	17,0
2006/2007.	2	1	2	10	15	61	33	43	191	262	17,5
2007/2008.	1	1	2	10	14	26	21	22	206	275	19,6

Az óvodai csoportok megszervezése életkoronként kevésbé jellemző, elterjedtebb az osztatlan, heterogén összetételű csoportok kialakítása. Az óvodások számában lassú létszámnövekedés mutatható ki. A 3 nevelési év adatai alapján a kistérségben 20 fővel több óvodás korú gyermek ellátása történik, ami az óvodások 2005/2006. nevelési évi létszámaához viszonyítva 7,8%-os létszámnövekedést jelent. Az óvodai csoportok számának eggyel történő csökkenése, valamint a létszámnövekedés következtében a csoportonkénti átlaglétszám 2%-os emelkedést mutat.

3. sz. táblázat

Az óvodák struktúrája

Óvoda	Tagintézménye	Csoportok száma
Nyitnikék Óvoda Balatonszemes		3

Mesevár Óvoda Balatonföldvár		3
	Bálványos	1
	Kereki	1
Általános Iskola és Óvoda Kötcsé		1
Általános Iskola, Óvoda és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény Kőröshegy		2
ÁMK Napközi-otthonos Óvoda Balatonszárszó		2
	Szólád	1
Összesen		14

A kialakult szervezeti struktúra azt mutatja, hogy a kistérség 5 településén, mint központi székhelyen és 3 tagintézményben történik az óvodás korú gyermekek ellátása. Az óvodák intézményfenntartó társulásban működnek, a balatonföldváriak 2, a balatonszárszóinak 1 tagintézménye van. Szakmai irányítás szempontjából a központi intézményeké a nagyobb szerep. Balatonszékes óvodájában az ellátást a 3 éves kor előtti gyermekekre is kiterjesztették (bölcsődei csoport). Kötcsé óvodájának egy vegyes csoportjában 3 település (Kötcsé, Teleki, Nagycsepely) óvodás korú gyermekei kerülnek ellátásra. Az 5 intézmény közül 2 (Nyitnikék és Mesevár Óvoda) tiszta profilú, 3 pedig közös igazgatású többcélú intézmény intézményegysége. Az egy óvodai csoportra jutó gyermeklétszám átlaga 10-26 fő között változik, a kistérségi átlag 2007-ben 19,6 fő volt. Az átlagléttség a 2-3 csoportos óvoda esetén kiegyensúlyozottabb, 20 fő közeli, míg Kötcsé egy csoportos óvodájában a csoportösszevonás eredményeként jelenleg 26, illetve Kereki óvodájában 10 fő. Összességében megállapítható, hogy a kihasználtsági mutatók 60 % feletti és a sajátos nevelési igényű gyermekekről készült szakvélemények figyelembe vételével a kihasználtság megfelelőnek minősíthető. Egy tagintézmény (Kereki) esetén 40 % -os a kihasználtság.

4. sz. táblázat

Intézményi férőhelyek és kihasználtságuk

Óvoda	Tagintézménye	Férőhely	Gyermeklét- szám	Kihasznált- ság %-osan
Nyitnikék Óvoda Balatonszemes	Bölcsőde	6	6	100
Óvodai adatok				
Nyitnikék Óvoda		75	58	77.33
Mesevár Óvoda Balatonföldvár		75	70	93.33
	<i>Bálványos</i>	25	19	76
	<i>Kereki</i>	25	10	40
Általános Iskola és Óvoda Kötcse		Nincs adat	26	-
Általános Iskola Óvoda és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény Köröshegy		50	34	68
ÁMK Napközi- otthonos Óvoda Balatonszárszó		60	42	70
	<i>Szólád</i>	20	16	80
Összesen		330	275	83,3

2.4.2. Épületállomány, infrastrukturális felszereltség.

Óvodai nevelést támogató fejlesztő szoba Balatonszemes és Balatonföldvár óvodáiban található. A gyermekek mozgásfejlesztését segítő tornaterem egy helyen Balatonszemesen van, tornaszobát további öt óvodában (Kötcse, Balatonföldvár, Balatonszárszó, Köröshegy, Szólád) alakítottak ki. Minden intézményben játszóudvar, ill. Balatonföldváron fürdőmedence segíti a gyermekek egészséges fejlődését. Az ét-

étkeztetés biztosítása eltérő módon történik: főzőkonyha üzemel Kötcse és Bálványos településeken a munkahelyi étkeztetést is vállalva, a többi intézményben melegítő-konyha működik.

Az előző öt évben megvalósult fejlesztésekben a fenntartói hozzájárulást jelentős pályázati források egészítették ki: épület-felújítás, szigetelés, nyílászárók cseréje, világítás korszerűsítése, sajátos nevelési igényű gyermekek segítése, felzárkóztatása, egészséges életmód támogatása, videokamera, digitális fényképezőgép beszerzése, eszköz fejlesztések, udvari játékok telepítése.

A kistérség óvodásainak nevelésének infrastrukturális feltételei további fejlesztéseket, hiánypótlásokat igényelnek. A nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló 11/1994. (VI.08.) MKM rendelet 7. számú mellékletében meghatározott eszközök és felszerelések beszerzésének 2008. december 31-ig történő teljesítése további kötelezettségeket és nehézségeket ró az önkormányzatokra. Hiányként jelennek meg az informatikai fejlesztések szükségessége, a kistelepüléseken bővítések (tornaszoba, elkülönítő orvosi szoba), akadálymentesítés, udvari játékok fejlesztése, cseréje, hiányzó eszközök pótlása.

2.4.3. Programkínálat

A kistérség óvodái egyéni arculattal és speciális kínálatokkal rendelkeznek, melyek az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjának figyelembevételével a helyi nevelési programokban fogalmazódnak meg, igazodva a települések helyi sajátosságaihoz, lehetőségeihez, értékeihez. Az óvodai programok sokszínűek: minden programban kiemelt szerepet kap az egészséges életmódra nevelés, valamint az egyéni fejlesztés.

Az óvodai nevelés művészeti nevelés központú Kőröshegyen, tevékenységközpontú Kötcsén, komplex fejlesztő programmal működik az óvoda Balatonszemesen, Balatonszárszón és tagintézményében, öko-óvodai program él Balatonszemesen, kiemelt

a néphagyományok ápolása Balatonföldváron. Kőröshegy többcélú közös igazgatású intézményében a művészeti nevelés központú program egymásra építettsége az iskolával figyelemre méltó. Az egyes óvodákban speciális szolgáltatásként szerveződnek meg: a néptánc (Kőröshegy, Balatonföldvár), a zeneovi (Balatonföldvár, Balatonszárszó, Szólád), a németnyelvű játszóház (Balatonföldvár, Balatonszárszó), a preventív torna, a labdajátékok, a kézműves foglalkozások (Balatonszemes), az úszás, a tartásjavító torna, idegen nyelvi foglalkozások, valamint nyári szezonban üdültetés (Balatonföldvár, Balatonszemes).

2.4.4. Az általános iskolai nevelés-oktatás, alapfokú művészeti oktatás jellemzői, intézményi szervezeti keretei.

A kistérségben a többcélú társulás megalakulásától függetlenül a településméreték és távolságok miatt hagyománya volt a társulásban történő feladatellátásnak. Sajátosan 6-6 önkormányzat két központtal (Balatonföldvár, Kőröshegy) is tart fenn ugyanarra a feladatra intézményt, így a bejáró tanulók számára tradicionálisan nem állapítottak meg kötelező beiskolázási körzetet. A Balatonföldvári Többcélú Kistérségi Társulás területén 4 mikro-társulás által fenntartott általános iskola működik 8 évfolyammal: Kőröshegy, Balatonföldvár, Balatonszárszó, Balatonszemes központtal, valamint egy 4 évfolyamos intézmény Kötcse központtal. A közoktatásról szóló törvény 26.§ (1) bekezdése definiálja az általános iskola fogalmát, a 26.§ (3) bekezdése meghatározza, hogy a 8 évfolyamnál kevesebb évfolyammal működő intézmény - ez esetben a kötcsei - tagintézménnyé válása elkerülhetetlen, mivel az OKÉV-hez fennmaradási kérelmet nem nyújtott be a fenntartó. A kistérségben önkormányzat által önállóan fenntartott intézmény nincs. A többcélú társulás megalakulása előtt is ugyanez volt a struktúra.

A térség alapfokú művészetoktatási feladatait egy önállóan működő zeneiskolában és ezen kívül három többcélú intézményben látja el, melyek közül 1 intézményben folyik néptánc, 2 intézményben pedig zenei képzés. A kistérség valamennyi mikro-centrumában helyben ellátott feladat az alapfokú művészetoktatás.

A kistérségben – sajátos helyzete miatt – **középfokú intézmény nincs**. Általános iskola után a tankötelezettség teljesítése jellemzően a közeli siófoki, balatonboglári, fonyódi középfokú intézményekben történik.

Egy **alapítvány által fenntartott, speciális (szegregáló) intézmény** fogadja a térségi és azon kívüli sajátos nevelési igényű (értelmileg sérült, tanulásban akadályoztatott, részleges diszfunkcióval küzdő, magatartászavaros, stb.) gyermekeket, a térségből a 2007/2008. tanévben 12 főt.

A többi intézményben **integráltan történik az SNI tanulók nevelése, oktatása**.

Az iskolák/többcélú, közös igazgatású intézmények fenntartására létrehozott mikro-körzeti társulások. 5. sz. táblázat

Sorszám:	Mikro-körzeti társulás neve, tagjai (önkormányzatok):	Székhely intézménye:	Intézményegységek:	Alapfeladatok:
1.	Balatonföldvári székhelyű iskolafenntartó társulás: Balatonföldvár, Bálványos, Kereki, Kőröshegy, Pusztaszemes, Szántód	Gróf Széchenyi Imre Általános Iskola, Balatonföldvár	-	nappali rendszerű általános műveltséget megalapozó oktatás 1-8. évfolyamon, SNI tanulók integrált oktatása,
2.	Kőröshegyi székhelyű iskolafenntartó társulás: Kőröshegy, Balatonföldvár, Bálványos, Kereki, Pusztaszemes,	Általános Iskola, Óvoda és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény, Kőröshegy	óvoda általános iskola alapfokú művészet-	nappali rendszerű, ált. műveltséget megalapozó okt. 1-8. évf. táncművészet 2+6 évf. (néptánc tan-szak) SNI tanulók integ-

	Szántód		oktatási intézmény	rált oktatása
3.	Balatonszárszói székhelyű intézményfenntartó társulás: Balatonszárszó, Balatonőszöd, Kötcsse, Nagycsepely, Teleki, Szólád	József Attila ÁMK, Balatonszárszó	óvoda általános iskola zeneiskola művelődési ház könyvtár	nappali rendszerű általános műveltséget megalapozó okt. 1-8. évf. zeneművészet (fúvós, gitár, zongora, tanszak) 6+4 évf. SNI tanulók integrált oktatása
4.	Balatonszemesei székhelyű iskolafenntartó társulás: Balatonszemes, Balatonőszöd	Reich Károly Általános- és Zeneiskola, Balatonszemes	általános iskola zeneiskola	általános műveltséget megalapozó okt. 1-8. évf. SNI tanulók integrált oktatása zeneművészet (legf. 12 évf.)
5.	Kötcssei székhelyű iskolafenntartó társulás:	Kötcssei Általános Iskola és Óvoda,	óvoda	nappali rendszerű általános műveltséget megalapozó okt.

	Kötcse, Nagycsepely, Teleki	Kötcse	általános iskola	séget megalapozó okt. 1-4. évf. SNI tanulók integ- rált oktatása
6.	Balatonföldvári szék- helyű iskolafenntartó társulás: Balatonföldvár, Kereki, Szántód	Ránki György Zeneiskola, Balatonföldvár	-	alapfokú művé- szetoktatás, zeneművészeti ágazat, 12 évfolyam (2 elő- képző, 6 alapkép- ző, 4 továbbképző) fafúvós, gitár, rész- fúvós, ütős, zongo- ra, szolfézs tan- szakokra
7.	Balatonszemes székhe- lyű, alapítványi fenn- tartású szegregált in- tézsmény (A kistérségi feladatel- látástól függetlenül az	Beszédjavító Ál- talános Iskola és Egységes Peda- gógiai Szakszol- gálat	általános iskola pedagógiai szakszol- gálat	SNI tanulók nap- pali rendszerű ok- tatása 1-8. évfolyamon, logopédiai ellátás, gyógy-testnevelés,

	egész térség területéről, ill. térségen kívüli beiskolázással)			korai gondozás, fejlesztő felkészítés
--	--	--	--	--

A 2004-ben megalakult többcélú társulás az iskolai feladatok ellátásában újabb intézményi integrációt nem eredményezett. A mikro-társulásban fenntartott intézményeknek iskolai tagintézménye nincs, 4 közülük többcélú, közös igazgatású intézmény. A térségi intézmény hálózatban évfolyam-összevonással nem szerveztek osztályt.

6. sz. táblázat

Különleges ellátást igénylők a kistérségben

Fő	2005/06. tanév			2007/08. tanév			változás		
	HH	HHH	SNI	HH	HHH	SNI	HH	HHH	SNI
iskolák összesen (fő)	235	58	77	185	50	81	-50	-8	+4
összes tanuló %-a	26,9	6,93	8,8	23,47	6,34	10,27	-3,5	-0,59	+1,47

A térség valamennyi iskolája a hátrányos helyzetű tanulók részére képességkibontakoztató és integrációs oktatást, foglalkozásokat szervez a 11/1994. (VI.8.) MKM rendelet 39/D.- és 39/E.§-a alapján.

Az iskolai létszámok alakulása 3 év viszonylatában intézményenként

Intézmény:	1-4. évf.	1-5. évf.	össz.
Reich Károly Általános- és Zene Iskola:	-8,9%	-1,3%	-5,1%
Gróf Széchenyi Imre Általános Iskola:	-8,4%	-7,4%	-7,8%
József Attila ÁMK:	-11,4%	-14%	-13%
Kötcsei Általános Iskola és Óvoda:	+4,4%	-	+2%
Kőröshegyi Általános Iskola, Óvoda és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény:	-29,7%	+2,6%	-13%
Beszédjavító Általános Iskola	+50%*	-41%	-22%
Intézmények összesen:	-9,6%	-9,8%	-9,7%

Látható, hogy a 8 évfolyamos intézményekben felmenő rendszerben nem lesz megfelelő mértékű visszapótlás, ezért az intézmények feltöltöttsége tovább csökken.

A kistérség viszonylag kis számú és kis lakosság számú települései következtében térségi szinten kevés közoktatási intézmény található. Létszámát tekintve valamennyi a kisiskola kategóriába tartozik, egyedül a balatonföldvári közelíti meg – finanszírozási szempontból – a megfelelő mérethatárt. Az intézmények feltöltöttsége 45-72%, 1-4 évfolyamon 61,8%, 5-8. évfolyamon 65,45% a maximális osztálylétszámokat alapul véve. Az SNI tanulók figyelembe vételével ez az arány 50-75%. **Az SNI tanu-**

lókat is és az intézményhálózat maximális kapacitását tekintve az általános iskolák térségi szintű kihasználtsága 73%-os.

8. sz. táblázat

Az intézmények kihasználtsági mutatói

Intézmény:	2007. évi létszám (fő):	Alapító okirat szerinti		Indított osztályok alapján			
		maximális létszám:	feltöltöttség (%):	osztályok száma:		max. létszám:	feltöltöttség (%):
				1-4.	5-8.		
Reich Károly Általános - és Zene Iskola	148	300	49	4	4	224	66
	SNI 21		56,3				75,4
Gróf Széchenyi Imre Általános Iskola	246	396	62	5	7	340	72
	SNI 5		63,3				73,8
József Attila ÁMK	178	300	59	4	6	284	62,7
	SNI 35		71				75
Kötcsei Általános Iskola és Óvoda	47	104	45	4	-	104	45
	SNI 5		50				50
Kőröshegyi Általános Iskola, Óvoda és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény	130	200	65	4	4	224	58
	SNI 22		76				67,85
Beszédjavító Általános Iskola	39	60	65	4	4	60	65
	SNI 39		130				130
összesen:	788	1.360	57,9	25	25	1.236	63,75
	SNI 127		67,2				73

A szegregáltan nevelő-oktató, nem önkormányzati fenntartású intézményben a 39-ből 10 fő az, aki a térség közigazgatási területén él, integráltan nevelhető tanuló, 27-en a térségen kívüli településekről járnak az iskolába, 2 fő nem javasolt integrált nevelés-oktatásra.

9. sz. táblázat

**Az iskolák fizikai kihasználtsága
(2007/08. tanév)**

Intézmény:	Osztály- termek száma:	Szaktan- termek száma:	Összes tanterem:	Egy tan- terem-re jutó ta- nuló:	Osztá- lyok száma:	Fizikai kihasz- náltság (%)
Reich Károly	6	2	8	18,5	8	100
Beszédjavító	6	1	7	5,57	8	114
Gróf Széchenyi	15	3	18	13,7	12	66,66
Kőröshegyi	10	2	12	10,8	8	66,66
Kötccsei	4	2	6	7,83	4	66,66
József Attila ÁMK	13	2	15	11,9	10	66,66
Összesen:	54	12	66	11,9	50	75,75

Az intézmények kihasználtsági mutatói az alapító okiratban meghatározott kapacitásokhoz viszonyítva 49-65% között szóródnak. Az intézményhálózat ebben a relációban 57,9%-os, a szervezett osztályok maximális befogadó képességéhez viszonyítva 63,75%-os feltöltöttséget mutat, amennyiben az SNI tanulók 1 főként kerülnek figyelembe vételre. Az SNI tanulókkal ez az arány javul, a teljes intézményhálózat szintjén 73%, de az egyes intézményi szinteken – a speciális ellátást biztosító intézmény kivételével – nem haladja meg a 75%-ot. Megállapítható, hogy az intézmények fizikai kapacitáskihasználtsága az optimálistól elmarad. A 9. sz. táblázat arra enged következtetni, hogy a korábban magasabb iskolai létszámoknak megfelelően évfolyamonként párhuzamos osztályok működtek, a létszámcsökkenés következtében az osztályok száma csökkent, ezzel szemben az intézmények osztálytermeinek, szaktantermeinek,

egyéb helyiségeinek száma nyilvánvalóan nem változott. Összességében a rendszer hatékonysági szempontból nagyobb feltöltöttséget kíván.

2.4.5. Épületállomány, infrastrukturális felszereltség

A kistérség iskoláinak mindegyike rendelkezik megfelelő számú osztályteremmel, szaktanteremmel, tornateremmel, a kötcsei iskola kivételével, ahol tornaszoba van.

Az intézmények belső festése, mázolása 2005-től részben vagy a teljes intézményre kiterjedően folyamatosan megtörtént. Külső festés-mázolás a balatonszemesei általános iskolában 2002-től 2007-ig folyamatosan az egész épületre kiterjedően elvégzésre került. A balatonföldvári iskolában 2001-ben teljesen, a kőröshegyi iskolában 2002-ben szintén teljesen, Balatonszárszón 2002-ben a teljes épület vonatkozásában, a külső festés-mázolás megtörtént. 2001-től 2 intézményben volt teljes (Reich Károly Általános- és Zeneiskola, Gróf Széchenyi Imre Általános Iskola), továbbá a Beszédjavító Általános Iskola épületében részleges fűtéskorszerűsítés. A balatonföldvári iskolában 2001-ben megtörtént a helyiségek teljes burkolat-felújítása, míg a 3 további mikrocentrum intézményben részleges burkolat-felújításra került sor. Teljes világításkorszerűsítést végeztek 2000-ben a balatonföldvári, 2002-ben a kőröshegyi iskolában. Kőröshegyen 2008-ban újabb részleges világításkorszerűsítésre került sor, valamint 2005-ben megtörtént az összes nyílászáró cseréje és a tornaterem felújítása. A kötcsei iskola és óvoda épületében 2000-ben befejeződött a tetőtér beépítése, amelynek eredményeként 1 tornaszoba és 4 tanterem került kialakításra. Informatikai hálózattal és internet elérhetőséggel mindegyik iskola rendelkezik.

A művészetoktatásban képző intézmények tekintetében a minősítés tartalmazza úgy a személyi, mind a tárgyi, infrastrukturális feltételeknek történő megfelelést. A művészetoktatási intézmények közül minősítéssel rendelkezik a Ránki György Zeneiskola és a kőröshegyi Általános Iskola, Óvoda és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény.

2.4.6. Programkínálat

A kistérségben az alapfeladatok között az alábbi **két speciális szolgáltatást** biztosítják az intézmények:

- sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése, oktatása,
- alapfokú művészetoktatás.

A **sajátos nevelési igényű gyermekek** számára a szükséges speciális oktatást, nevelést **integrált** formában a kistérség valamennyi óvodája és iskolája biztosítja. A sajátos nevelési igényű tanulók oktatása-nevelése **szegregált** formában történik az alapítványi fenntartású balatonszemesi **Beszédjavító Általános Iskolában**.

Alapfokú művészetoktatásban részesülhetnek az óvodás és az iskoláskorú gyermekek az alábbi intézményekben:

- **Ránki György Alapfokú Művészetoktatási Intézmény, Balatonföldvár.** Nagy hangsúlyt fektetnek a közös zenélésre és a tehetséggondozásra. A tehetséges gyerekeket zenei pályára irányítják, ők emelt szinten heti 2 x 45 percben kapnak főtárgy órát. Az intézmény Ifjúsági Fúvószenekara további lehetőséget biztosít az aktív zenélés folytatására a zenei tanulmányok befejezése után.
- **Általános Iskola, Óvoda és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény, Köröshegy.** Az óvodai intézményegység 1999. szeptemberétől vezette be a Nagy Jenőné által megalkotott „Óvodai Nevelés a Művészetek Eszközével” című alternatív programot. Azóta az intézményegység az említett művészeti program modell óvodájává vált. Az iskolai intézményegységben 2000-ben indult alapfokú művészetoktatás néptánc tanszakon. Míg a 2000/2001-es tanévben csak egy előképző és egy alapfokú osztály kezdte meg tanulmányait, a felmenő rendszerben a 2007/2008-as tanév már két előképző és hat alapfokú évfolyammal indult. A helyi általános iskolába járó gyerekek mintegy 50%-a a néptánc szakra beiratkozik, de vannak tanulók a balatonföldvári általános iskolából is.
- **Reich Károly Általános- és Zeneiskola, Balatonszemes.** Alaptevékenységek: A zenei műveltség megalapozása, felkészítés a zene művelésére, előkészítés

szakirányú továbbtanulásra, előképző, alapfokú és továbbképző évfolyamokon.

- Nem alapfeladatként, de a művészeti programkínálathoz kapcsolódik a **Kötcsei Általános Iskola és Óvoda** néptánc oktatása.
- **József Attila ÁMK, Balatonszárszó.** Alaptevékenységek: A zenei műveltség megalapozása, felkészítés a zene művelésére, előkészítés szakirányú továbbtanulásra 3 hangszeres tanszakon.

A fentebb említett két speciális szolgáltatáson kívül legtöbb intézményben többletszolgáltatást nyújtanak az **idegen nyelv** eredményesebb tanulásához, melynek módja különböző: **korai nyelvtanulás** (német/angol 1. évfolyamtól Balatonföldvár, on, Kötcsen, Balatonszárszón), **magasabb óraszám** (Balatonszemes), **második idegen nyelv** (Balatonszemes, Balatonszárszó, Kőröshegy). Emelt óraszámokban oktatott tantárgyak még az **informatika és a testnevelés** (Balatonszemes, Balatonföldvár). A testnevelés tantárgyon belül speciális kínálata van Kőröshegynek a **tornasport magas szintű** oktatásával.

A **tanórán kívüli foglalkozások** elsősorban a felső tagozatos tanulóknak biztosítanak további tanulási, művelődési vagy sportolási lehetőséget. Jellemzően szakköri vagy sportköri formában valósulnak meg a délutáni időszakban. Ilyen választható tevékenység többek között a néptánc (Balatonföldvár), a tömegsport, az atlétika, a torna, a futball, a kézilabda; az énekkar (Balatonszemes, Kőröshegy). A balatonszárszói iskola szabadidős programjain közreműködik a helyi nyugdíjas klub, a szülői munkaközösség, a családok Szárszóért Egyesület tagjai, pl. játszóház, színházlátogatás. Valamennyi térségi általános iskolában igény szerint szerveznek napközis foglalkozásokat a tanulók számára.

2.4.7. Pedagógiai szakszolgálat a kistérségben

Az egyéni életutak sikerességének érdekében a tanulási kudarcok és nehezítettség csökkentése fontos feladat, amelyet az intézmények programjaikban és az integrált

nevelés-oktatás lehetőségének biztosításával felvállaltak. A pedagógiai szakszolgálat ellátását kistérségi szinten **gyógy-testnevelés és logopédia szakterületen** a többcélú társulás megállapodásában rögzítettek szerint utazó gyógypedagógusi hálózattal látatja el. Az utazó gyógypedagógusok a Beszédjavító Általános Iskola és a József Attila ÁMK fő állású közalkalmazottjai, akik a többletfeladatot a BTKT-val kötött egyedi munkavállalói szerződés alapján látják el. A feladatellátás költségeit a többcélú társulás éves költségvetésében biztosítja. A kistérségben önkormányzati fenntartásban, teljes körű ellátást biztosító szakszolgálati intézmény nem működik.

A szolgáltatás nem teljes körű, a **pályaválasztási tanácsadás, nevelési tanácsadás térségi szintű megszervezésére, ellátására szükség volna.**

Az értelmileg enyhe fokban sérült, illetve halmozottan sérült tanulók számára szegregált nevelés-oktatás keretében az érintett önkormányzatok támogatásával biztosít ellátást az alapítványi iskola.

2.4.8. Pedagógiai szakmai szolgáltatás a kistérségben

Pedagógiai szakmai szolgáltatási feladatellátás a balatonföldvári iskola feladatai között szerepel, azonban **kistérségre kiterjedően**, szervezeten, megfelelő jogi és szakmai feltételekkel azonban **nem működik.**

A kistérséghez tartozó közoktatási intézmények részéről a pedagógiai szakmai szolgáltatások igénylése, a szolgáltatások megvásárlása elsődlegesen a megyei KE Pedagógus-továbbképző és Szolgáltató Intézettől történt. A pedagógiai szolgáltatók között jelenik meg a balatonboglári székhelyű Balatoni Közoktatási Társulás is, valamint az Alapítványi és Magániskolák Egyesülete, a Metronom Kht. és a Dinasztia Kiadó.

Az intézmények működésének segítése, a pedagógiai kultúra és tájékozottság növelése, szakmai kapcsolatok alakulása szempontjából a pedagógiai szakmai szolgáltatások fontosak.

3. A KÖZOKTATÁS TERÜLETÉN MEGFOGALMAZOTT SZERVEZÉSI, FEJLESZTÉSI IRÁNYOK

3.1. Kitekintés a közoktatást érintő 2006.- és 2007. évi törvényi változásokra

A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény módosításai - a 2006. évi LXXI. törvény és a 2007. évi LXXXVII. törvény - jelentős változásokat hoztak a helyi és kistérségi közoktatás-szervezés lehetőségeivel kapcsolatban.

Míg a törvényi szabályozás (1993. évi Kt. 26.§ (3)) eddig megengedte a 8 évfolyamnál kevesebb évfolyammal rendelkező általános iskola működését abban az esetben is, ha a középtávú beiskolázási terv előrejelzése alapján az indokolható volt, addig a módosított közoktatási törvény egyértelműen kimondja: **„Az általános iskolának 8 évfolyama van.”** E rendelkezések alkalmazásában nyolc évfolyamnál kevesebb évfolyammal működő általános iskolának kell tekinteni azt az iskolát is, amelyikben - az alapító okiratban meghatározottak ellenére - egymást követő két tanítási évben nem indult osztály a hetedik és a nyolcadik évfolyamon. A 2006/2007. tanévtől kezdődően kell vizsgálni azt, hogy indult-e hetedik és nyolcadik évfolyam az általános iskolában. **A hetedik és nyolcadik évfolyamon indított osztályokat akkor lehet figyelembe venni, ha az egyes osztályok tanulói létszáma eléri a maximális osztálylétszám ötven százalékát, azaz a 15 főt.** Ennél a számításnál a tényleges tanulói létszámot kell figyelembe venni. Azaz, szemben a többcélú kiegészítő normatívára való jogosultság számításakor alkalmazott létszám-kategóriákkal, a sajátos nevelési igényű gyerekek nem két, hanem egy tanulónak számítanak.

A fenntartónak 2008. augusztus 31.-ig kell gondoskodnia **a nyolc évfolyamnál kevesebb évfolyammal működő általános iskolák tagintézménnyé történő átalakításáról** (konkrét példa Kötcsé település négy évfolyammal működő általános iskolájának tagintézménnyé válása), vagy az általános iskolai feladatok iskolafenntartás nélkül történő megoldásáról. Megmaradnak az anyanyelvű, kétnyelvű, illetve a nyelvoktató kisebbségi oktatást folytató iskolák kedvezményei. Ezekben az intézményekben a 7.

,illetve a 8. osztály akkor is fenntartható, ha azt legalább nyolc azonos kisebbséghez tartozó szülő írásban kérte.

A módosított oktatási törvény **a többcélú közoktatási intézmények** körében a 33. § alatt felsorolt szervezeti lehetőségeket kettővel kibővíti: a d) egységes gyógypedagógiai, konduktív-pedagógiai módszertani intézménnyel és e) az egységes pedagógiai szakszolgálatot ellátó intézménnyel. Az egységes iskola fogalmát tágítja a törvény. Az **egységes iskola** és az összetett iskola meghatározását két mozzanattal tovább bővíti a rendelkezés: az egységes iskola 12 vagy 13 évfolyammal is működhet – a törvényben meghatározott feltételek teljesülése esetén.

A **mérési és értékelési rendszer kiépítése** az iskolafenntartók és az intézmények számára is új kötelezettségekkel jár. Az intézményeknek a minőségirányítási programban (IMIP) figyelembe kell venniük az országos mérés és értékelés eredményeit. **A nevelőtestület évente értékeli a program végrehajtását, az országos mérés, értékelés eredményeit – ezeket és a javasolt intézkedéseket meg kell küldeni a fenntartónak.** A jövőben az intézményfenntartó önkormányzatoknak, illetve a kistérségnek meg kell követelniük intézményeiktől, hogy tegyenek maradéktalanul eleget fenti kötelezettségeiknek. A javasolt intézkedések a fenntartó jóváhagyásával válnak érvényessé. A fenntartónak az értékelést és a javasolt intézkedéseket a honlapján nyilvánosságra kell hozni.

Az Oktatási Hivatal (OH) minden fenntartónak megküldi az országos mérés, értékelés eredményeit, és köteles felhívni a fenntartó figyelmét, amennyiben az eredmények alapján indokolt valamelyik iskolában az intézkedése. Ha az adott iskolában folyó pedagógiai tevékenység az országos mérés, értékelés eredményei szerint nem éri el a jogszabályban meghatározott minimumot, a fenntartó köteles felhívni az **iskola igazgatóját**, hogy **készítsen intézkedési tervet**. Az iskola a felhívástól számított három hónapon belül megküldi intézkedési tervét a fenntartónak. Az intézkedési terv a fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé. Az intézkedési terv készítése során fel kell tárni az okokat, amelyek a lemaradáshoz vezettek, és meg kell határozni a

megszüntetésükhöz szükséges intézkedéseket és az ezek végrehajtásához szükséges iskolafejlesztési programot. Ha a következő évi országos mérés, értékelés eredménye szerint sem éri el a meghatározott minimumot, akkor **az OH felhívja a fenntartót**, hogy három hónapon belül **készítsen intézkedési tervet**. A fenntartó az intézkedési terv elkészítéséhez és végrehajtásához pedagógiai szakmai szolgáltató intézmény, szakértő vagy más szakmai szervezet közreműködését köteles igénybe venni. Az intézkedési terv az OH jóváhagyásával válik érvényessé. **Az OH hatósági ellenőrzés keretében vizsgálja az intézkedési tervben foglaltak végrehajtását.** Első ízben a 2006/2007. évi országos mérés, értékelés alapján lehet a fenntartó figyelmét felhívni arra, hogy intézkedés megtételére van szükség.

A helyi önkormányzat önállóan vagy más helyi önkormányzattal közösen köteles önkormányzati döntés-előkészítést szolgáló **feladat-ellátási, intézményhálózat-működtetési és fejlesztési tervet készíteni a megyei fejlesztési terv figyelembe vételével.** Az önkormányzati intézkedési tervnek tartalmaznia kell a gyermekek, tanulók **esélyegyenlőségét szolgáló** intézkedéseket. **Nem kell** az önkormányzatnak intézkedési tervet készítenie, **ha tagja többcélú kistérségi társulásnak**, feltéve, hogy a **többcélú kistérségi társulás önálló intézkedési terve tartalmazza mindazt, amit az önkormányzati intézkedési tervnek tartalmaznia kell.**

A módosított közoktatási törvény, a Kt. 11. §-a, a tanuló jogai között felsorolt lehetőségek közé beemeli **az angol nyelv oktatását** is, ezzel az eddigi meghatározatlan célnyelvű kötelező idegen nyelvoktatás a hazai oktatási rendszerben az angol nyelv oktatására tért át. Ez a rendelkezés a középiskolákra ró ilyen irányú kötelezettséget, de mindenképpen orientálja az alapfokú oktatási intézményeket az idegen nyelvoktatási kínálatuk meghatározásakor.

A 2007. évi költségvetési törvény elfogadása új helyzetet teremtett **a közoktatás finanszírozásában.** **Megváltozott a finanszírozás alapvető mutatószáma.** A tanulólétszám-alapú normatív finanszírozás rendszerét fokozatosan felváltja az ún. csoportfinanszírozás. A bevezetésre került új finanszírozási alapelv az ágazat három legfon-

tosabb mutatószámának rendszerszemléletű összekapcsolásán alapul. A közoktatásban **az alapvető feladatmutató** a fenntartó és az intézmény kapcsolatában **a tanuló-csoport**, a feladatellátói kiterjedtségét a jóváhagyott **órakeret** határozza meg, a meghatározó költségelem pedig **a pedagóguslétszám által determinált**. A három tényező szakmai összefüggései az ágazatban közismertek, mert egy adott intézményben a pedagógusok létszámát döntően a tanulócsoporthoz való viszony és a tantárgy-felosztásban elismert órakeret határozza meg.

A helyi önkormányzatnak, illetve a többcélú társulásnak **munkaerő-gazdálkodási rendszert** kell működtetnie (Kt. 16. § (7)). **Ennek megvalósítása még előttünk álló feladat.**

Bevezetik a **pályakövetési rendszert** a szakiskolások és a szakközépiskolások esetében, amely arra irányul, hogy figyelemmel lehessen kísérni, milyen módon használható szakképesítésre készít fel a szakiskola, illetve a szakközépiskola. Így információt kaphatnak az iskolába jelentkezni kívánó tanulók, illetve szüleik (Kt. 42.§ (6)).

A közoktatási intézményt fenntartó többcélú kistérségi társulásnak a közoktatási döntéseinek előkészítésére **közoktatási társulási bizottságot** kell létrehoznia (Kt. 89/A. § (9)). **Ennek megvalósítása is még szintén előttünk álló feladat.**

Tartalmazza továbbá a módosított jogszabály azt is: **a 8-nál kevesebb évfolyammal működő általános iskoláknak a továbbműködési engedélyüket 4 évente meg kell, hogy hosszabbítsák.** Ha a helyi önkormányzat a 8-nál kevesebb évfolyammal működő általános iskola fenntartói jogát nem állami, nem helyi önkormányzati intézményfenntartónak adja át, az átadást követő tanévben, valamint az azt követő 4 tanéven át saját forrásaiból köteles az átvevőnek az iskola működéséhez az éves költségvetésről szóló törvényben meghatározott **egyházi kiegészítő támogatásnak** megfelelő összeget megfizetni (Kt. 133. § (5)).

Módosításra került a Kt. 121.§-ának keretében a **halmozottan hátrányos helyzetű tanulók fogalma**. A szabályozás ugyanis nem vette idáig figyelembe, hogy a hátrányos helyzet akkor is fennáll, ha szülők a gyermekük tanulmányainak megkezdése után maguk is tovább folytatják tanulmányaikat. Ezért az új értelmező rendelkezés a tankötelezetté válás időpontjában vizsgálja a szülő iskolai végzettségének meglétét. Szintén a fenti törvényhely tartalmazza azt az **önkormányzatok intézményfenntartói mozgásterét bővítő módosítást**, hogy egyes többcélú intézmények egyre több feladatot, köztük nem közoktatási ágazatba tartozó feladatot is elláthatnak, tehát az önkormányzatok egy szervezet keretében több feladatot tudnak ellátni (pl. múzeum, sport, közművelődés, kultúra, könyvtár, stb.).

Módosult a **Kt. 3. számú melléklete** „Osztály, csoport létszámhatárok, a tanórai és tanórán kívüli foglalkozások szervezésének rendje” cím II. része. „Az **osztályok, csoportok szervezése**” alcím 1. pontja helyébe a következő rendelkezés lép: „1. Az óvodába, iskolába, kollégiumba felvételt nyert, **azonos feladat ellátási helyre járó gyermekekből**, tanulókból meghatározott közös pedagógiai feladatok végrehajtásához legalább egy nevelési évre, tanévre alkotott oktatásszervezési egység az óvodai csoport, iskolai osztály, kollégiumi csoport.”

3.2. Az Országos Közoktatási Értékelési és Vizsgaközpont (OKÉV) Dél-Dunántúli régióra vonatkozó közoktatás-fejlesztési stratégiája (2007-2013)

A jogszabályi változások mellett számolnunk kell a régiós fejlesztési elképzelésekkel is. Az OKÉV Dél-Dunántúli Regionális Igazgatósága megbízásából elkészült a Dél-Dunántúli Régió Közoktatás-fejlesztési Stratégiája a 2007-2013-ig terjedő időszakra. Ez egy olyan hosszú távú ágazati stratégia, amely ugyan nem kapcsolódik közvetlenül a fejlesztési források lehívása érdekében elkészült regionális programokhoz és így magukhoz a forrásokhoz sem, ám a régió iskolarendszeréről alkotott jövőképében, célkitűzéseiben, prioritásaiban, a szükségesnek tartott fejlesztések tekintetében a humán közszolgáltatások stratégiai fejlesztési programjával lényegében azonos irányba mutat.

Az alapfokú oktatási rendszer fejlesztését illetően a dokumentumban megjelennek bizonyos elvárások. A legalapvetőbbnek azt tekinthetjük, amely szerint a gyermekek a jó minőségű **oktatási szolgáltatásokhoz a lakóhelyükhöz lehető legközelebb** jussanak hozzá. Ez azonban nem jár semmiféle következménnyel a tekintetben, hogy a fenntartók az alapfokú oktatást milyen fenntartói és szervezeti struktúrában és hol biztosítsák. Az ugyan szükséges és indokolt lenne – összhangban a gyakran hangoztatott kormányzati szándékkal –, hogy az óvodai ellátáshoz a gyermekek helyben jussanak hozzá és lehetőleg az alsó tagozat is helyben legyen elérhető.

A dokumentumban megjelenő programok – a gyermeklétszám csökkenésének és a finanszírozás szigorodó, kis intézményeket sújtó változásainak ismeretében – az **intézményi integráció különböző formáinak támogatására kiemelkedő hangsúlyt helyeznek**. A Dél-Dunántúl olyan régióként jelenik meg a vágyott jövőben, ahol minden alap- és középfokú intézményben elterjedt osztálytermi gyakorlat a **kompetencia alapú oktatási programok** alkalmazása, ahol a halmozottan hátrányos helyzetű, roma és sajátos nevelési igényű **gyerekek szegregációját fől számolták**, a befogadó iskola, az **együttnevelés** (integráció) ugyancsak magától értetődően jelen van az intézményi mindennapokban. A közoktatás tartalmi megújításának alapvető követelménye (**kompetencia alapú oktatás és integráció a legfőbb pillérek**) ugyanakkor az **új, integrált oktatási intézmények** kialakításakor is megjelenik, legyen szó az egységes iskolákról vagy az integrált közoktatási központokról.

A dokumentumban megjelenik a tagolt, többszintű, a régiótól a mikro-térségig terjedő intézményrendszer és oktatásirányítás kialakításának igénye, legyen szó a fejlesztésről, tanügyigazgatásról, módszertani, szakmai- és szakszolgáltatások biztosításáról. A létrehozandó és támogatandó intézmények között szerepelnek a **Kistérségi Módszertani Szolgáltató Központok (KMSZK)**, amelyek tanügy igazgatási, adatgyűjtési- és szolgáltatói, szervezési, egyes továbbképzési és mérési feladatokat látványan el, a humán közszolgáltatások fejlesztésének programjában az esetleges mikro-térségi módszertani szolgáltató központok kialakítása is javasolt.

3.3. A közoktatási feladat-ellátás kistérségi pedagógiai-szakmai megújításának lehetséges irányai

A BTKT közoktatási helyzetelemzésének ismeretében megállapíthatjuk, hogy a közoktatási feladatellátás – hasonlóan más kistérségek közoktatási feladatellátásához – több ponton fejlesztő beavatkozásra szorul. A fejlesztő beavatkozások a Dél-Dunántúli Regionális Közoktatás-fejlesztési Stratégiával összhangban – a következő **prioritásokat** kell, hogy szolgálják:

- Mindenki számára elérhető minőségi szolgáltatások biztosítása.
- Esélyegyenlőség (szegregáció csökkentése, felszámolása).
- Térségi szemlélet megerősítése.
- Együttműködés támogatása.
- Fenntarthatóság megteremtése (folyamatosan, biztonságosan működtethető, fejleszthető intézményrendszer).
- Eredményesség, hatékonyság (korszerű, gyakorlat-közeli pedagógiai módszerek elterjesztése).

Az alábbiakban meghatározásra kerülnek a **kistérség közoktatásában szükségszerűen felmerülő beavatkozási irányok**:

1. Az egyes **intézmények teljesítménye közötti szóródás** csökkentése céljából a nevelés és oktatás színvonalának kistérségi kiegyenlítése, amelyet elősegíthet az **infrastrukturális és a tartalmi fejlesztés**.
2. Az egyes **tanulók teljesítményei** között meglévő nagyfokú **különbségek** mérséklése, a különbségek csökkentése az egyes tanulót középpontba helyező, **az egyes tanulóhoz igazodó differenciált tanulás-szervezési** eljárások alkalmazásával. Együttműködést kell kialakítani a kistérség tanulóit nagy létszámban fogadó középfokú oktatási intézményekkel.

3. Szükségesek a konkrét **fenntartói igény-megfogalmazások** a közoktatási intézmények részére a **minőség** tekintetében. A fenntartóknak célszerű, világos szakmai célokat és normákat kell megfogalmazniuk az önkormányzati minőségirányítási programokban, különös tekintettel az eredményességre és a hatékonyságra. **Megkerülhetetlen a Kistérségi minőségirányítási program megalkotása.** A kistérségi minőségirányítási program az intézkedési terven alapul: amíg az intézkedési terv azt határozza meg, hogy fenntartói oldalról melyek az elkövetkezendő időszak feladatai, addig a minőségfejlesztési program a fenntartói elvárásokat jelöli ki, azaz az intézmények feladatairól szól.
4. A minőségi közoktatási szolgáltatások **minden gyermek/tanuló számára** elérhetővé tétele, különös tekintettel a kistelepüléseken élőkre – az intézményhasználókra háruló aránytalan teher nélkül – **összehangolt iskolabusz hálózat** kialakításával és a már meglévő **iskolabusz járatok** bővítésével. Szükséges a jövőben megszervezni és működtetni is kell a tanulók iskolabuszokkal történő utaztatását a kötelező tanulási időn túl a tanórán kívül szervezett elfoglaltságok tekintetében is.
5. Kiemelten fontos a kistérségi **ágazati irányításban résztvevő döntés előkészítők képzése és továbbképzése.** Léteznek olyan szakvizsgás képzési programok, amelyek lehetővé teszik a feladatot ellátók felkészítését. El kell érni, hogy a **kistérségi munkaszervezetben** legyen olyan **szakember (közoktatási referens)**, aki megfelelő szakértelemmel rendelkezik a közoktatás-irányítási feladatok ellátásában. A jelenlegi létszámú és szakmai összetételű munkaszervezettől nem várható el a közoktatási döntések szakszerű előkészítése és végrehajtása.
6. A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 89/A. § (9) bekezdése **kötelesen** előírja, hogy a közoktatási intézményt fenntartó többcélú kistérségi társulás a közoktatással összefüggő döntései előkészítésére **közoktatási társulási**

bizottságot hozzon létre. **Az említett bizottságot célszerű lenne már most létrehozni.**

7. Az **országos kompetenciamérés** eredményeinek értékelése, az intézményi **minőségirányítási program** végrehajtása, majd a konzekvenciák levonása után a **javasolt intézkedések** kidolgozása és a fenntartóknak történő megküldése, tapasztalatok kistérségi szinten történő összegzése.
8. **Munkaerő-gazdálkodási tervet** kell készíteni, ezzel együtt az utazó pedagógusi (pedagógiai szakszolgálat) és helyettesítési rendszert is ki kell építeni.
9. A fentebb már javasolt **közoktatási referensnek** az **intézmények szakmai együttműködését koordináló** tevékenységi formái, **feladatai**:
  - folyamatos kapcsolattartás a közoktatási intézmények vezetőivel, a polgármesterekkel, a polgármesteri hivatalok jegyzőivel,
  - szükség esetén közoktatási szakértők bevonásával a tanügy-igazgatási, szakmai tevékenységgel összefüggően az intézmények feladatellátásának segítése,
  - a pedagógus **munkaerő gazdálkodási rendszer** kialakítása és működtetése,
  - a kistérségi **közoktatási adatbázis létrehozása** és folyamatos karbantartása,
  - adatszolgáltatási, beszámolási és tájékoztatási feladatok,
  - a térségi **mérési-értékelési rendszer** kidolgozása,
  - az **intézményközi szakmai munkaközösségek** működtetésének segítése,
  - szakmai napok szervezése stb.
10. Célszerű létrehozni az **intézményvezetők óvodai és iskolai szakmai munkaközösségeit**, amelyek az együttműködési lehetőségek kihasználásával segíthetik a szakmai fejlődést. A létrejövő munkaközösségek a tapasztalatcsere, a közös rendezvények, a közös megoldások keresésének fórumai lehetnek. Elősegíthetnék a pályázati források közös felkutatását, pályázatokban való együttműködést, tankönyvek és taneszközök bemutatását, stb. Hasonló elvek men-

tén ajánlatos létrehozni kistérségi szintű **intézményközi szakmai munkaközösségeket** a **pedagógusok** körében is.

11. A **sajátos nevelési igényű tanulók** felismerése, fejlesztése. A sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztésében kiemelkedő jelentőséggel bír a sajátos nevelési igény korai felismerése, valamint a **befogadó (inkluzív) oktatási rendszer** feltételeinek megteremtése. A hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű tanulók **együttnevelését segítő iskolafejlesztési programba** való minél szélesebb körű bekapcsolódásra van szükség. Célszerű az e területeken már „**jó gyakorlatot**” kialakított kistérségen kívüli intézmények (óvodák, iskolák) programjait **adaptálni**. A sajátos nevelési igényű tanulók integrációjának támogatása céljából ki kell alakítani az **együttműködő intézményi hálót**. Ennek lehetséges módja az intézményközi munkacsoportok, fejlesztő teamek felállításának kialakítása pályázati úton, a **MIASZÖSZ** (Magyarországi Iskolaszövetségek Szövetsége) bevonásával.
12. Az **idegen nyelvtanítás** feltételeinek javítása. Az általános iskolákban törekedni kell a két idegen nyelv oktatására, elsősorban az angol, másodsorban a német oktatására, az ehhez szükséges órakeret biztosításával.
13. Összehangolt kistérségi **pedagógusképzési és továbbképzési rendszer** kiépítése, **különös tekintettel az integrált nevelési** módszertani továbbképzésekre.
14. Kistérségi szintű **szakmai tanácskozások, konferenciák, rendezvények** szervezése, szakmai konferenciák „idehozása”.
15. A kistérség minden iskolaigazgatójának és óvodavezetőjének **vezetőképzési programokhoz, képzésekhez való hozzáféréseinek támogatása** 3 fő területen: (1) intézményvezetés, tanügyigazgatás, szervezetfejlesztés (2) tartalmi és módszertani fejlesztések (3) infrastruktúra.

16. A tanári munka fejlesztése. A tanári munka fejlesztésére vonatkozó javaslat a pedagógus szakma 21. századi követelményeinek való megfelelést célozza meg. Ilyen például a **kompetencia-alapú oktatás**. Néhány mondatban a kompetenciáról: A kompetencia egy képesség és egy adott területen való jártasság ötvözete, valamint egy adott területen jelentkező követelmények magas szintű teljesítése. A legjobb eredményt a kompetenciák (intellektuális, szociális és érzelmi intelligencia), a követelmények (szakmai tudás, szociális alkalmazkodás és önfegyelem) és a körülmények (optimális, nehezített és megszokott) megfelelő együttállásában érhetjük el. Másképpen megfogalmazva: A **kompetencia** azon elvárható ismeretek, képességek, magatartási és viselkedésszerűségek összessége, amely által a személyiség képes lesz egy adott feladat eredményes teljesítésére. **Kompetencia-alapú oktatás** az az oktatás, amely előre meghatározott kompetenciák megszerzésére irányul. A tanulók tudását, teljesítményét individualizált módon mérik. Kompetenciaalapú oktatáson a képességek, készségek fejlesztését, az alkalmazásképes tudást középpontba helyező oktatást értjük. Különösen nagy fontosságú a kisiskolás korban kialakított **alapképességek és készségek**, valamint a **kulcskompetenciák** fejlesztése. Ennek ki kell terjednie az értő olvasás, a számolási- és matematikai készségek területére, az idegen nyelv és a szociális kompetenciák fejlesztésére, valamint az életpálya-építés iskolai feltételeinek megteremtésére. Mindez tágabban az uniós fejlesztési irányelvekkel összhangban, a Nemzeti Fejlesztési Terv fő céljainak megfelelően kell, hogy történjen. Javasolható, hogy a kistérségben a kompetencia alapú programok oktatását 2012-ig mindegyik oktatási intézmény vállalja föl.

17. Összehangolt tanügyigazgatás, illetve tanügy-igazgatási tanácsadás, ezen belül is tanügy-igazgatási dokumentumok, úgymint alapító okiratok, SZMSZ-ek, nevelési- és pedagógiai programok, házirendek, intézményi minőségirányítási programok szerkezeti és tartalmi-vázlati koherenciájának megteremtése jóváhagyások vagy módosítások esetén.

18. Az intézmények további forrásnövelése és szakmai munkájuk színesítése érdekében **szolgáltatási kínálatukat növelni** kell (erdei iskolák, szünidei táborok, művészeti táborok, stb.).

19. Az alapfokú művészetoktatás intézményi és térségi kínálatának bővítése **néptánc, zene és képzőművészet** ágazatban.

3.4. Javaslatok a kistérségi intézménystruktúra fejlesztésére vonatkozóan

Az együttműködésen és méltányosságon alapuló, fenntartható intézményrendszer kialakítása vélhetően olyan prioritás, amely az érdeklődés középpontjában áll és nemcsak a fenntartók körében. Hiszen csak akkor érdemes a fejlesztés más összetevőiről beszélni, ha biztosítható a közoktatási intézmények fenntarthatósága. Tekintettel a BTKT közoktatási intézményeinek helyzetére, a várható demográfiai és migrációs folyamatokra, valamint a központi normatív finanszírozás jelenlegi rendszerére, **nem kerülhetők el a szerkezeti és a működtetés módjában megvalósítandó változtatások.** Mint minden kistérségben, így a Balatonföldvári Kistérségben is **az intézményi integráció kialakításának közvetlen céljai** a következők:

- A közoktatás-szolgáltatáson belül az óvodai nevelés, az általános iskolai nevelés-oktatás minőségének és eredményességének a javítása.
- Az intézmények működtetéséhez szükséges állami hozzájárulás maximalizálása, az intézmények működési költséghatékonyságának javítása.
- A központi pályázatok keretében meghirdetett infrastruktúrafejlesztéshez és a pedagógiai szakmai fejlesztési forrásokhoz való hozzáférés a kistérségben működő nevelési-oktatási intézmények minél teljesebb köre számára.

A javasolt **többcélú, illetve integrált intézmények** kialakításakor az alábbi törvényi szabályozásokat célszerű figyelembe venni:

- 1993 évi LXXIX. törvény a közoktatásról (továbbiakban Kt.).
- 2006 évi CXXVII. törvény a költségvetésről.

- 2004. évi CVII. törvény a települési önkormányzatok többcélú kistérségi társulásairól.
- 1997. évi CXXXV. törvény a helyi önkormányzatok társulásairól és együttműködéséről.

A jelenlegi óvodai átlagos csoportlétszám kistérségi szinten megfelelőnek tekinthető (kivétel talán Balatonföldvár Kerekiben és Bálványoson lévő tagóvodája), finanszírozási szempontból sem kedvezőtlen, mert lehetővé teszi az intézményfenntartói társulások számára rendelkezésre álló kiegészítő normatívák igénybe vételét.

A kistérségi általános iskolák jelenlegi helyzete azonban már sokkal nagyobb eltéréseket mutat. Balatonföldvár iskolájában 2008. szeptemberétől egy évfolyam kivételével évfolyamonként párhuzamos osztályok működnek majd. Balatonszárszón is működnek párhuzamos osztályok. Tagintézményként kell említenünk 2008. szeptemberétől Kötcse alsó tagozatos általános iskoláját és óvodáját, valamint a 2008/2009. tanév folyamán Kőröshegy 8 évfolyammal működő többcélú nevelési- oktatási intézménye szintén tagintézménnyé válik. Így a tervezés szempontjából a **továbbiakban három mikro-centrummal** kell számolni.

2008. szeptemberétől Balatonföldvár és Balatonszárszó kivételével az iskolák mindegyikében egy évfolyamon egy tanulócsoporthoz lesz, így ezek az intézmények különösen ki vannak téve a tanulócsoporthoz feltöltéséhez kapcsolódó szabályozók hatásainak, továbbá a létszámcsökkenésből következő hatékonyságromlásnak.

A többcélú, illetve integrált intézmények lehetséges szervezeti formái:

- A jelenlegi meglévő intézményi struktúra megtartása mellett az önkormányzatok fenntartói joguk átadásával **valamennyi intézmény fenntartójává a Balatonföldvári Többcélú Kistérségi Társulás** válik.
- **Mikro-térségi központokban** kialakított intézményi integráció a **többcélú társulás által alapított és fenntartott többcélú intézmények** létre-

hozásával (bölcsőde, óvoda, iskola, művészetoktatás, pedagógiai szakszolgálat, szakmai szolgáltatás), fenntartó a Balatonföldvári Többcélú Kistérségi Társulás.

Három mikro-centrum (Balatonföldvár, Balatonszárszó és Balatonszemes) köré szervezett feladatellátás.

- **Mikro-térségi központokban** kialakított intézményi integráció **többcélú intézmények** létrehozásával, **alapítók és fenntartók a települési önkormányzatok társulásai.**
- **Kistérségi integrált nevelési és oktatási intézmény alapítása, fenntartó a Balatonföldvári Többcélú Kistérségi Társulás (javasolt).**

3.4.1. Az intézmények fenntartója a Balatonföldvári Többcélú Kistérségi Társulás, szervezeti integráció nélkül

Előnyök:

- Valamennyi a létszám feltételeket teljesítő intézmény a jelenlegi helyén marad, az átszervezés közvetlenül nem érinti napi tevékenységüket.
- Óvodák és az általános iskolák alsó tagozatai (esetleg 1- 6. évfolyam) változatlanul a településeken maradnak, akkor is, ha nem teljesítik az átlagléttszámokat.
- A jelenlegi működő intézmények szempontjából a legkisebb mértékű változtatással megvalósítható.
- Egységes szakmai irányítás jön létre a kistérség egészében.
- Lehetővé válik egységes humánerőforrás-fejlesztés és működtetés kialakítása a létrehozandó munkaerő-gazdálkodási rendszer keretében.
- A pedagógiai kínálat (erősségek) fennmarad az egyes tagintézményekben.
- Egységes, és valamennyi önkormányzati döntéshozót képviselő döntéshozatali eljárás a Társulási Tanácsban.

- A kistérség iskolabuszok, iskolabusz-járatok üzemeltetésével oldja meg a gyerekek utaztatását.
- A kistérség valamennyi tanulója számára azonos ingyenesen elérhető szolgáltatásokat biztosít.

Hátrányok:

- Nem javul a méret- és költséghatékonyság. Az átlagléttszámtól lefelé eltérő osztályok száma miatt csökken az állami alaptámogatás, így növekszik az önkormányzati ráfordítás aránya, valamint a fajlagos ráfordítások magas szinten maradnak, illetve növekedhetnek.
- A gyermek és tanulólétszám prognosztizálható további csökkenése egyes tagintézményekben és telephelyeken kapacitásfelesleg kialakulását eredményezheti.
- A DDOP keretében az infrastruktúrafejlesztésre elnyerhető fejlesztési forrásokhoz nem lehet hozzáférni, ami a jelenlegi épületkapacitások és infrastruktúra konzerválását eredményezheti.
- A nagy létszámú és kiterjedt szervezet menedzselése komoly kihívást jelent.

3.4.2. Mikro-térségi központokban kialakított intézményi integráció a Kistérségi Társulás által alapított többcélú intézmények fenntartásával

Három mikro-centrum (Balatonföldvár, Balatonszárszó és Balatonszemes) köré szervezett feladatellátás. A kistérségen belül **három önálló többcélú intézmény** alapítására kerülne sor: Balatonföldvári többcélú intézmény, Balatonszárszói többcélú intézmény és a Balatonszemesi többcélú intézmény.

A kialakítás során természetesen több intézményegysége lenne a **Balatonföldvári többcélú intézménynek** is, hiszen maga a város három önálló közoktatási intézménnyel rendelkezik (**általános iskola, óvoda és zeneiskola**, valamint az **óvodának két további tagintézménye** is van). Ehhez az intézményi blokkhoz **csatlakozhatnak**

Kőröshegy a maga három intézményegységből álló többcélú intézményével (**általános iskola, óvoda és alapfokú művészetoktatás**).

Balatonszárszón az ÁMK 2008. augusztus 31.-ei megszűnésével megteremtődtek a szervezeti feltételei egy **új többcélú intézmény** kialakításának. Ugyanis az átszervezéssel létrejött a **Balatonszárszói Általános Iskola, Óvoda és Zeneiskola (későbbiekben néptánc alapfokú művészetoktatással is bővül)**, amelyhez csatlakozott tagintézményként a **Szóládi Óvoda** és a **Kötcsői alsó tagozatos Általános Iskola és Óvoda**.

Balatonszemesen jelenleg is **többcélú intézmény** működik **általános iskola és zeneiskola** intézményegységgel, és **külön önálló intézmény az óvoda, bölcsődei csoporttal**. Ehhez az intézményi blokkhoz **csatlakozhatna új intézményegységként és szakfeladatként a jelenleg alapítványi fenntartású Beszédjavító Általános Iskola és Egységes Pedagógiai Szakszolgálat**, amely a későbbiek során további szakmai szolgáltatásokkal **bővíülhetne**, vagyis teljes körűvé válhatna a szakszolgálati ellátás.

Természetesen a három önálló többcélú intézmény alapítói (vagyis a Társulási Tanács polgármesterei) a személyi és tárgyi feltételek ismeretében intézményenként külön-külön döntenék el, hogy melyik integrált intézményben mely **közoktatási feladatok** ellátására kerülne sor (**bölcsődei nevelés, óvodai ellátás, alapfokú nevelés-oktatás 1-8. évfolyamon, pedagógiai szakszolgálati ellátás, alapfokú művészetoktatás, szakmai szolgáltatás**). Hiszen a pedagógiai szakszolgálati ellátás és a szakmai szolgáltatás nyilvánvalóan csak egy intézményhez telepíthető (külön-külön értve), valamint a bölcsődei nevelés sem igényel három feladat ellátási helyet. Szakmai elhatározás és szakmai feltételek függvénye, hogy a Beszédjavító Általános Iskola integráltan nevelhető tanulói melyik térségi intézményben vagy tagintézményben folytassák tovább tanulmányaikat. A szegregált nevelést igénylő gyermekek csoportját tanácsos abba az intézménybe elhelyezni, ahová az integráltan nevelhető gyermekek is kerülnek. Az Egységes Pedagógiai Szakszolgálat, mint intézményegység telepítése, illetve új intézményként történő létrehozása szakmailag és szervezetileg teljesen külön is kezelhető a Beszédjavító Általános Iskola gyermekeinek az elhelyezésétől.

A három többcélú intézmény önálló intézményként működne a Balatonföldvári Többcélú Kistérségi Társulás fenntartásában, amelyeknek egyben alapítója is lenne. Ebben a formában előnyös lehet az, ha az új intézmények fenntartója a Kistérségi Társulás, mert akkor a kiegészítő normatívák alapján többlet állami támogatás érhető el.

A három önálló többcélú intézmény kialakításának előnyei és hátrányai a következők:

Előnyök:

- A gyermekek, tanulók az óvodában és az alsó tagozaton (esetleg 1-6 évfolyamon) a jelenlegi helyükön maradnak.
- A kistérség valamennyi önkormányzata érdekelt a fejlesztési források megszerzésében és a fejlesztések megvalósításában.
- Jelentősen javul az intézményi mérethatékonyság, ami a fajlagos költségek csökkentését, ezáltal az önkormányzati ráfordítás szinten tartását teszi lehetővé.
- A DDOP keretében az infrastruktúrafejlesztésre elnyerhető fejlesztési források lehetővé teszik a mikro-térségi központokban a szükséges fejlesztéseket, felújításokat.
- Valamennyi jelenlegi feladat ellátási hely megmarad.
- Egységes szakmai irányítás jön létre a kistérség egészében.
- Bővülnek a közoktatási szakszolgálati ellátások.

Hátrányok:

- Nagy létszámú szervezet jön létre, amelynek menedzselése komoly kihívást jelent.
- Az intézmények kikerülnek a helyi társadalom közvetlen kontrollja alól.
- A telephelyek működtetésének következtében nehezebben alakítható ki a tanulóknak, pedagógusoknak a szervezethez való tartozás élménye.
- A jelenlegi intézményvezetők (illetve vezetés további tagjai) egy része nem érdekelt a változásban.

- Egyes településeken megszűnő felső tagozat a helyi társadalom ellenállását válthatja ki.
- A helyi döntéshozók elvesztik a közvetlen fenntartói, irányítási jogosítványait.
- A DDOP pályázaton vélhetően egy kistérségben legfeljebb egy intézmény lehet nyertes, így a kistérség területének az a része, amelyik nem indul, vagy nem nyer a pályázaton, leszakadhat a fejlődésben.

3.4.3. Mikro-térségi központokban kialakított intézményi integráció, alapítók és fenntartók a települési önkormányzatok társulásai

Ennek a modellnek az alapján tulajdonképpen a **már fentebb ismertetett három mikro-centrum köré szervezett feladatellátás valósulna meg** azzal a **lényeges különbséggel**, hogy a **létrejövő többcélú intézményeket** nem a Kistérségi Társulás alapítaná és tartaná fenn, hanem a **társult önkormányzatok**. Gyakorlatilag ennek a fejlesztési iránynak a szervezeti- intézményi elemei már most is léteznek. Helyi és mikro-körzeti politikai akarat függvénye, hogy részben vagy egészben létre jönnek-e (létrejöhetnek-e) mindhárom körzetközponban az említett struktúrájú többcélú intézmények. Előnyei és hátrányai megegyeznek a 3,4,2-nél leírtakkal, azzal az eltéréssel, hogy a kiegészítő normatívák maximális megszerzésére így nem nyílik lehetőség és az infrastruktúra - fejlesztési pályázatok sem lesznek elérhetőek.

3.4.4. Kistérségi integrált nevelési és oktatási intézmény alapítása, fenntartó Balatonföldvári Többcélú Kistérségi Társulás (javasolt)

A kistérségben hosszútávon **összességében egy, a kistérségi társulás által alapított és fenntartott többcélú közoktatási intézménnyel** célszerű ellátni a közoktatási feladatokat. Ennek a **megvalósítása több lépcsőben**, fokozatosan is történhet. Az **első ütemben** a három mikro-centrum egyikében (optimális esetben a Balatonföldvár központú mikro-centrumban) létrehozható a többcélú társulás által alapított és fenntartott integrált intézmény. A **további csatlakozásig** funkcionálna még 2 mikro-

centrum Balatonszemes és Balatonszárszó központtal, mindegyik településen egy-egy többcélú, integrált feladatrendszerű intézménnyel, több önkormányzat társulásában történő fenntartással, a 3.4.3-ban leírtak szerint (tekintettel a 3.4.2 tartalmára is) struktúrában. **A BTKT által fenntartott többcélú intézményhez középtávon integrálhatók a balatonszemesi és a balatonszárszói mikro-centrumok intézményei is.**

A teljes integráció létrehozásával a következő **közoktatási feladatok** ellátására kerülne sor: **bölcsődei nevelés, óvodai ellátás, alapfokú oktatás-nevelés 1- 8. évfolyamon, pedagógiai szakszolgálati ellátás (logopédia, gyógy-testnevelés, korai gondozás, fejlesztő felkészítés, pályaválasztási tanácsadás, nevelési tanácsadás), alapfokú művészetoktatás (néptánc, zene, képzőművészet) és szakmai szolgáltatás.** Az újonnan alapított intézmény alkalmassá válik a központi **költségvetési források** maximális mértékű **lehívására, a pályázati források elérésére.** Az integráció biztosítani képes a **költség-hatékony, eredményes működést, a teljes körű, minden érintett számára elérhető közoktatási szolgáltatást.**

A közösen alapított és fenntartott intézmény neve: **Balatonföldvári Kistérségi Integrált Nevelési és Oktatási Intézmény** lenne. Az intézmény létrehozásával a mikro-centrumok intézményei megszűnnek, a megszűnésüket követően az újonnan alapított integrált intézmény tagintézményeivé válnak. A tagintézmények **egymással mellérendelt viszonyba** kerülnek, nem jön létre alá- fölérendeltség. Ugyanis egyik intézmény sem válik a másik intézmény tagintézményévé, hanem **az újonnan alapított intézmény tagintézményei lesznek.**

3.4.5. Pedagógiai szakszolgálat

A tanulók egyéni fejlesztése, az együttnevelés, a sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztése érdekében a pedagógiai szakszolgálatot úgy kell megszervezni, hogy az valamennyi rászoruló tanuló számára elérhető legyen.

A kistérség területén önkormányzati fenntartásban, teljes körű ellátást biztosító szakszolgálati intézmény nem működik. Az alapítványi fenntartású Beszédjavító Általá-

nos Iskola és Egységes Pedagógiai Szakszolgálat megszűnésével és kistérségi intézményi szintű integrálásával megnyílik a lehetőség egy **kistérségi Egységes Pedagógiai Szakszolgálat** létrehozására. A Szakszolgálat **működhet önálló intézményként vagy meglévő többcélú intézmény keretén belül önkormányzati fenntartásban úgy, hogy ellátási szerződés megkötésére kerül sor** a Kistérségi Társulással. A pedagógiai szakszolgálati feladatellátás megszervezése terén hosszú távú cél kistérségi szinten a nagyszámú tanulót érintő szolgáltatások **minél több településre, helybe való eljuttatása**. Ennek lehetséges módja a kiutazások teljessé tétele az utazótanári hálózat megszervezésével.

3.4.6. Pedagógiai szakmai szolgáltatás

A szakmai szolgáltató rendszert a kistérségben a többcélú kistérségi társulás Munkaszervezetével, valamint a bázisintézményekkel (a jelenleg működő állami, önkormányzati fenntartású szolgáltató intézmények) és a megyei pedagógiai intézettel, valamint a felsőoktatási intézményekkel együttműködve célszerű kialakítani. Megjegyzem, hogy **bázisintézményi feladatokat a kistérség bármelyik olyan intézménye elláthat, amely egy vagy több szakterületen multiplikációra alkalmas többlettudást halmozott fel**, és az saját jó gyakorlattal is párosul. A bázisintézménnyé válás kritériumait a regionális szinten létrehozandó konzorcium Irányító Testülete dolgozza ki és hozza nyilvánosságra.

Javasolt kialakítani a kistérségi szakmai szolgáltatás modelljét, figyelembe véve az országos **"Régió és Kistérség a Pedagógiai Szolgáltatásban"** program tapasztalatait. Meg kell határozni a működéshez szükséges személyi és tárgyi feltételeket, valamint a feladatellátás finanszírozásának forrásait.

A kistérségi szinten szervezett **pedagógiai szakmai szolgáltatások lehetséges köre:**

- Módszertani tapasztalatcsere biztosítása (tanácsadás).
- Akkreditált tanfolyamok és rövidebb idejű, nem akkreditált, célra irányuló továbbképzések szervezése.

- Területi szakmai munkaközösségek működésének támogatása (továbbképzés).
- Intézményvezetői munkaközösség munkájának támogatása.
- Utazó szakember hálózat működtetése (helyettesítés, illetve óraadás).
- Helyi, kistérségi versenyek szervezése.
- Helyi, kistérségi rendezvények, tanácskozások, tapasztalatcserék szervezése.
- Szülők, diákok tájékoztatása.

A pedagógiai szakmai szolgáltatás kialakítására a következő megoldások kínálkoznak:

- A kistérségben a már ismertetett módon létrehozandó **Egységes Pedagógiai Szakszolgálat** jövőbeni **átalakítása Egységes Pedagógiai Szakszolgálat és Szakmai Szolgáltató Intézménnyé**, az alapfeladatoknak a szakmai szolgáltatási feladatokkal való kibővítésével.

Ennek az alternatívának az **előnyei** az Egységes Pedagógiai Szakszolgálat megléte és optimális működése esetén:

- ✓ A szakemberszükséglet széleskörűen biztosított.
  - ✓ Az Egységes Pedagógiai Szakszolgálat már jelenleg is valamennyi szakemberrel szakmai kapcsolatot tart.
  - ✓ Rendelkezik utazó-pedagógus hálózattal.
  - ✓ Rendelkezik kistérségi tapasztalatokkal, kistérségi kötődésekkel.
  - ✓ Az igényfelmérések területén jó pozíciókkal, tapasztalattal rendelkezik.
  - ✓ A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése érdekében akkreditált tanfolyamokat tud indítani.
- Egy, a **kistérségben található általános iskolához** telepíteni a pedagógiai szakmai szolgáltatások feladatait.

4. NYOMON KÖVETÉS ÉS ÉRTÉKELÉS

A kistérségi közoktatási fejlesztési terv céljainak megvalósítása – a fejlesztési programok és a szükséges erőforrások tervezése – folyamatos nyomon követést és értékelést tesz szükségessé. Egy projekt akkor mondható eredményesnek, ha úgy járult hozzá a szervezet stratégiai céljainak eléréséhez, hogy közben az elsődleges projekt-célok is megvalósultak. A teljesítés során számos körülmény eltérítheti a projektet az eredetileg megfogalmazott céltól. Változások: külső vagy belső hatások, melyek vég-eredményben a projekt elsődleges céljait módosítják. Eltérések: valamilyen nem szándékolt hatás következtében előálló különbség a tervezett és a tényleges állapotok között a projekt megvalósítása folyamán.

Ezek megoldásához nyújt segítséget a **projektkontroll**. A projektkontroll egyfajta körfolyamat, amely felöleli egy projekt megvalósításának rendszeres nyomon követését.

Monitoring:

Célja a fejlesztési célok időközi teljesülésének vizsgálata, a bekapcsolódott intézmények projekt-tevékenységének folyamatos nyomon követése, adatok szolgáltatása, jelentések készítése, vizsgálatok és elemzések elkészítése a megvalósításban közreműködő intézmények, szervezetek számára.

4.1. Az Intézkedési Terv értékelésének lehetséges területei, az értékelés módjai:

Területek	Az értékelés módjai
FELTÉTELRENDSZER <ul style="list-style-type: none"> ▪ Tárgyi feltételek<ul style="list-style-type: none"> ○ Épület, környezeti jellemzők ○ A minimális felszereltség ○ A teljesítéséhez szükséges eszközök	Adatbázis Önértékelés Éves statisztikai elemzések

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Társadalmi feltételek (mikro- és makro-környezeti elemek) <ul style="list-style-type: none"> ○ Elvárások, elégedettség ○ Szocio-kulturális háttér ○ Munkaerő-piaci környezet 	<p>A partneri igényfelmérés értékelésének megküldése a társuláshoz</p> <p>Adatbázis</p> <p>Önértékelés</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pénzügyi feltételek <ul style="list-style-type: none"> ○ Intézményi költségvetés ○ Egyéb források, pályázatok, alapítványok 	<p>Pénzügyi ellenőrzés alapján</p> <p>Adatbázis</p> <p>Önértékelés</p>
<p>HUMÁN TÉNYEZŐK</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ A pedagógusok minősége <ul style="list-style-type: none"> ○ Korosztályi arányok, végzettség, kompetencia ○ Mesterségbeli tudás, tudományos munka, a csoportok, tanulók menedzselése, a nevelés, tanítás minősége ○ Pedagógiai munkát segítők 	<p>Önértékelés</p> <p>Továbbképzések célvizsgálata</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Eredményesség <ul style="list-style-type: none"> ○ Tanulók tantárgyi felkészültsége ○ Tanulmányi eredmények, vizsgák, versenyeredmények ○ Továbbtanulás, lemorzsolódás ○ Gyermekek iskolakészültsége, tanulási képességek ○ Alapkészségek szintjei ○ Nevelési eredmények ○ Tanulási motiváció, attitűd ○ Szociális és pszichológiai készsé- 	<p>Az intézményi mérések mellett külső szakértőtől megrendelt szakmai ellenőrzések a mindenkor rendelkezésre álló források (pályázat, képviselőtestületi döntés) függvényében</p> <p>A pedagógiai mérés-értékelés országos rendszerébe való bekapcsolódás</p> <p>Önértékelés</p> <p>Adatbázis</p>

gek	
<p>SZERVEZET ÉS MŰKÖDÉS</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Struktúra és vezetés <ul style="list-style-type: none"> ○ Tanügy-igazgatási tevékenység, dokumentáció, szabályozottság ○ A vezetés minősége, elfogadottság 	<p>Törvényességi ellenőrzés</p> <p>Az intézményi minőségfejlesztés részeként elvégzett mérések értékelésének megküldése a társulásnak</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Szervezeti kultúra <ul style="list-style-type: none"> ○ Értékek, célok, elvek, normák ○ Problémamegoldás, konfliktuskezelés 	<p>Önértékelés</p> <p>Az intézményi minőségfejlesztés részeként elvégzett, szervezeti kultúrára vonatkozó mérés- értékelés eredményeinek megküldése a társulásnak</p>

5. KÖZOKTATÁSI ESÉLYEGYENLŐSÉGI INTÉZKEDÉSI TERV

5.1. Helyzetelemzés

- A településeken az általános iskolákban **eltérő a HH-s gyermekek aránya**. Ez további vizsgálatokat és intézkedést igényel. A HHH gyermekek számának meghatározása folyamatban van.

- A rendelkezésre álló adatok alapján az intézmények **nem folytatnak szegregáló** gyakorlatot. A párhuzamos osztályokban sem látszik szegregációs tendencia, nem tapasztalhatóak nagymértékű aránytalanságok.
- Az adatok alapján megfigyelhető, hogy az **óvodai ellátásban nyilvántartott SNI gyermekek száma lényegesen alacsonyabb**, az általános iskolai oktatásban meghatározott létszámnál. Fontos, hogy a gyermekek minél alacsonyabb életkorban részesüljenek az állapotuknak megfelelő fejlesztésekben. Ehhez ki kell alakítani a kisgyermekkorban végzendő szűrések, vizsgálatok rendszerét, az ahhoz szükséges tárgyi és személyi feltételeket.
- A **lemorzsolódási adatok nyilvántartása és elemzése szükséges**, azokat az országos átlaghoz célszerű viszonyítani. Abban az esetben, ha az országos átlagtól eltérő százalékban fordul elő évfolyamismétlés, magántanulói státusz, a 250 óránál többet hiányzó gyermekek, a térségi és helyi intézkedési tervekben megfogalmazott elvek alapján szükséges az intézkedés ütemezése.
- Az **oktatás feltételei** az intézményekben az esélyegyenlőség szempontjából **kedvezőek**. A települések mindent megtesznek azért, hogy az esélyt mindenki számára egyformán biztosítsák. A települések rendelkeznek könyvtárral (mozgókönyvtárral), mindenki számára biztosítják az informatika alapjainak elsajátítását, minden általános iskolai tanuló nyelvoktatásban részesül. A szabadidő hatékony eltöltése érdekében nagyon sok sport és kulturális tevékenységet kínálnak az intézmények, az alapfokú művészetoktatásban a gyermekek nagy számban vesznek részt. A szakkörök is igen népszerűek.
- Az országos **kompetencia-méréseken** a település iskoláinak teljesítménye átlag körüli, vagy a feletti. Az intézményekben folyamatosan elemzik az eredményeket, és a tapasztalatokat visszacsatolják az oktatási folyamatba.

- A település önkormányzatai **finanszírozási lehetőségeik** függvényében, igyekeznek megteremteni annak lehetőségét, hogy a településeken az intézmények jó színvonalon működhessenek.

5.2. Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv

A helyzetelemzésből következő lépések

Az esélyegyenlőség érvényesülésének vizsgálati szempontjai	Szükséges lépések, beavatkozások
1. A térségben nem azonosítottak teljes körűen a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek.	<p>Beavatkozási lehetőségek:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Meg kell teremteni a megbízható adatszolgáltatást és nyilvántartást ezen a területen. ▪ Fel kell mérni, és el kell érni, hogy a szülők nyilatkozzanak. ▪ Be kell vonni a meggyőző munkába az érintett szakembereket.
2. A térségben biztosítottak a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számára az óvodáztatás és iskoláztatás feltételei.	<p>A jelenlegi férőhely-kapacitás elegendő településenként a gyermekek óvodai és iskolai ellátására.</p> <p>Beavatkozási lehetőségek:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ A településen lakók körében annak vizsgálata és azonosítása, hogy az elegendő férőhely biztosításával valóban élnek-e a halmozottan hátrányos státusú családok a gyermekeik 3 éves korától. ▪ A be nem íratott HH/HHH gyermekek szüleinek meggyőzése, hogy a gyermekek hátránykompenzációját segíti az óvodai nevelés mihamarabbi megkezdése. ▪ Családlátogatások szervezése az óvodáztatási

	<p>szándék megismerésére és az óvodáztatást akadályozó tényezők elhárítására (óvodapedagógus, védőnő).</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Visszacsatolási útvonal kialakítása és működtetése a volt tanulókról, az adatok beépítése a mérési-értékelési rendszerbe. ▪ Az esetenként előforduló évfolyamisméltések és a magántanulók státusának felülvizsgálata, az okok vizsgálata, azonosítása, adatbázis elkészítése és folyamatos karban tarása, intézkedési tervek készítése, különös tekintettel a HH/HHH tanulókra. ▪ A 250 óránál többet hiányzó tanulók távolmaradási okainak feltárása, elemzése, intézkedés, különös tekintettel a HH/HHH tanulókra.
<p>3. A közoktatási szakszolgálati feladatok, a gyermekjóléti alapellátások, a gyermekjóléti szakellátások és a közoktatási intézményi feladatok hiányosan biztosítottak, illetve nehezen elérhetőek.</p>	<p>Intézkedési terv készítése az el nem látott feladatok igény szerinti lefedésére.</p> <p>Beavatkozási lehetőségek:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Teljes körű és reális igényfelmérés a logopédiai szolgáltatás, terápiás fejlesztés, gyógytestnevelés, pályaválasztási tanácsadás kapcsán az intézményekben alkalmazott szakképesítéssel rendelkező pedagógusok és a létrejövő Egységes Pedagógiai Szakszolgálat szakembereinek segítségével. ▪ Akció terv készítése a feladatellátás lehetséges módjáról és a várható költségekről. ▪ Intézkedési terv készítése és végrehajtása a szakszerű ellátások biztosítása érdekében. ▪ Annak felmérése, mekkora igény jelentkezik a fenti feladatok ellátására a hátrányos és halmo-

	<p>zottan hátrányos helyzetűek körében. Igény esetén, elsődlegesség biztosítása az ellátásban.</p>
<p>4. A térségben, az intézmények csoportjaiban, osztályaiban nem azonosított a szegregáló csoportalakítás lehetősége.</p>	<p>Beavatkozási lehetőségek:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ A települések intézményeiben annak vizsgálata és azonosítása, hogy az osztályok, csoportok szervezése valóban elkerüli-e a szegregációt. ▪ A párhuzamos osztályokban nem tapasztalható nagymértékű aránytalanságok. ▪ A napközit igénybevevő gyermekek száma átlagos, vizsgálatot igényel, hogy a HH/HHH-s gyermekek élnek-e ezzel a szolgáltatással, amennyiben nem, úgy feltétlenül intézkedési terv készítése szükséges.
<p>5. A térség intézményeiben az oktatás feltételei adottak.</p>	<p>Beavatkozási lehetőségek:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Támogatások és normatívák igénylési lehetőségének számbavétele, kiegészítő források igénylése, a hatékony felhasználás monitorozása. ▪ Azokban az intézményekben, ahol hiányosságok vannak, feladat-ellátási terv és megvalósulási tanulmány készítése (települési és térségi szinten) a hiányzó helyiségek kialakítására, a szükséges eszközök pótlására és a személyi feltételek biztosítására. ▪ Esélyegyenlőség-alapú és ellenőrzött támogatáspolitikák kialakítása a térségben.

5.2.1. A Többcélú Kistérségi Társulás Tanácsának feladatai

A TÉRSÉG KÖZOKTATÁSI ESÉLYEGYENLŐSÉG TERÜLETÉN ADÓDÓ FELADATOK ELLÁTÁSÁNAK BIZTOSÍTÁSA ÉRDEKÉBEN **FELELŐS SZEMÉLYT NEVEZKI**, AKINEK FELADATA:

- Annak biztosítása, hogy a térség lakói, elsősorban az oktatási intézmények és a szülők, egyéb érintett társadalmi és szakmai partnerek megismerjék a kistérségi közoktatási esélyegyenlőségi programot.
- A közoktatási intézmények dolgozói, az önkormányzatok döntéshozói kövessék a programban foglaltakat.
- Az önkormányzatok és a közoktatási intézmények dolgozói minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a végrehajtásához.
- Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetben a szükséges lépések megtétele.

5.2.2. A települési önkormányzatok kötelezettségei és felelőssége

Minden települési önkormányzat készíthet települési közoktatási esélyegyenlőségi tervet, illetve részt kell vennie jelen dokumentumban meghatározott deformitások megszüntetésében, az elkészítésért és végrehajtásáért felelős települési személy kinevezésében. A megbízott felelőssége:

- Annak biztosítása, hogy a település lakói, elsősorban az oktatási intézmények és a szülők, érintett társadalmi és szakmai partnerek megismerjék a települési közoktatási esélyegyenlőségi programot.
- A közoktatási intézmények dolgozói, az önkormányzat döntéshozói kövessék a közoktatási esélyegyenlőségi programban foglaltakat.
- Az önkormányzat és a közoktatási intézmények dolgozói minden ponton megkapják a szükséges felkészítést, segítséget és a szükséges anyagi támogatást a te-

lepülési közoktatási esélyegyenlőségi program végrehajtásához, az azonos esélyek biztosításához.

- Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetben intézkedések megtétele.

5.2.3. Az önkormányzati tisztségviselők és a közoktatási intézményvezetők felelősége

Az egyenlő bánásmódra és az esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírások ismerete. A diszkriminációmentes oktatás és nevelés, a befogadó és toleráns légkör biztosítása. Ismereteik e téren való folyamatos bővítése. A közoktatási esélyegyenlőségi programban foglaltak ismerete, közreműködés annak megvalósításában, az esélyegyenlőség sérülése esetén jelzés a program irányítójának.

A Balatonföldvári Többcélú Kistérségi Társulás társult településeinek önkormányzati jelen intézkedési terv alapján elkészítik a helyi felméréseket, vizsgálatokat melyek alapján meghatározzák a probléma-pontokat. Akcióterv készítése szükséges, amely tartalmazza a feladatokat, felelősöket és határidőket.

6. AZ INTÉZKEDÉSI TERV ÖSSZHANGJA A HELYI ÉS MEGYEI SZINTŰ TERVEZÉSSSEL

Jelen intézkedési terv a Somogy Megyei Önkormányzat által készített és elfogadott Megyei Közoktatási és Fejlesztési Tervvel összhangban van. A települési és térségi feladatok meghatározása és azok megvalósulása a megyei célok és feladatok teljesülését szolgálják.

7. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

Elfogadás:

A Balatonföldvári Többcélú Kistérségi Társulása Közoktatási Intézkedési Tervét a Társulási Tanács 134/2008. (VIII. 28.) sz. BTKT. határozatával elfogadta.

Módosítás:

Az Intézkedési Tervet felül kell vizsgálni és módosítani szükséges, ha azt a Társulási Tanács egyszerű többséggel hozott határozata kimondja, vagy jogszabály írja elő.

Értékelés, felülvizsgálat:

Az Intézkedési Tervben meghatározottakat évente értékelni kell, 2010-ban pedig kötelezően felül kell vizsgálni.

Érvényességi ideje:

2012. augusztus 31.

Nyilvánosságra hozatalának módja, elhelyezése:

Az Intézkedési Terv a Társulási Tanács által történő elfogadást követően kerül ismeretetésre.

Az intézkedési terv

1 pld. a BTKT elnökénél,

1 pld. a Munkaszervezet vezetőjénél,

1 pld a közoktatási referensnél,

1-1 pld. a közoktatási intézményvezetőknél,

1 pld. Irattárban,

1-1 pld a települések polgármestereinél és jegyzőinél kerül elhelyezésre.

Balatonföldvár, 2008. augusztus 28.